

Třetí vlna (ukázka z knihy)

Tomáš Dušek

Motto:

Nemoc přicházela ve vlnách. Nejvražednější byla třetí vlna.

Místo: Někde

Čas: Někdy

Osoby: Někdo

Díl I. Třetí vlna

Den první (podzim – 1. říjen)

Vstal, když se probudil. Rodiče už byli v práci. Ranní hygiena. Prohlížel si své mírně obtloustlé tělo v zrcadle. Moc se přes léto neopálil a teď s nechutí pozoroval svoji sýrově bílou pokožku a povislou kůži.

Bude s tím muset něco udělat. Od zítřka začne cvičit. A chodit do solárka.

To mu připomnělo, že už mu možná přišla podpora.

Z koupelny do kuchyně. Dal dva tousty do toustovače a zapnul si malou televizi, co měli v kuchyni. Z okna paneláku sledoval okolí.

Podzim začínal nádherně. Listí na stromech se krásně zbarvilo a vytvářelo barevnou mozaiku okolí.

Z okna kuchyně měl výhled do vnitrobloku paneláků. Čtyři paneláky tvořily velký čtverec a uprostřed bylo volné místo. Stály tam stromy, dětské hřiště, na které děti moc nechodily, lavičky, betonová zeď plná graffiti, tyče na košíkovou.

Za paneláky byl kopec a za ním les. Podzim ho barvil do mnoha barev.

Když byl menší, chodili do toho lesa s tátou a mámou. Pod kopcem tekla studánka. Z té si nabírali vodu do láhví na doma. Byla vynikající, ne jako ten chlor, co tekł z kohoutku.

Později se v té vodě začaly objevovat dusičnany, jak se do spodní vody dostalo hnojivo z okolních polí, tak ji přestali brát a začali si vodu kupovat.

Dál za městem bylo kopců víc. Jezdával tam kdysi na kole, až ke staré zřícenině nějakého hradu. Tehdy ho bavívalo vyjet, co nejvíce to šlo. Když už nemohl, slezl z kola a vytlačil kolo po úzké pěšině až nahoru, na kopec. Chvilí šplhal po polorozpadlých zdech hradu.

Nakonec nasedl na kolo a se sebevražednou odvahou sjížděl tu lesní pěšinu.

Nikdy nespádl.

Opíral se hlavou o sklo okna a vzpomínal.

Cvaknutí toustovače mu připomnělo snídani.

Naložil si na tousty sýr a z lednice si nalil kolu. Jedl a přitom sledoval televizi. Nic zajímavého. Ve zprávách se mluvilo o krizi. Bouračka někde na Vysočině, problémy nějakého státu někde daleko. Nový druh zmutované chřipky, důchodce, který vypěstoval řepu, kterou nemohl sám vytáhnout a musel zavolat manželku a vnučku.

Kontrola mobilu. Kredit skoro na nule. Kdy už přijdou ty prachy?

Po snídani zalezl do svého pokoje a pustil si počítač. Zkusil stáhnout novou hru, ale nepodařilo se mu ji spustit. Tak hrál starší verzi. Dobrý výsledek.

Odpoledně přišla máma. Pomohl jí umýt nádobí, aby to nevypadalo, že nic nedělá. Vypadl dřív, než se vrátí táta. Fakt se mu nechtělo poslouchat ty jeho kecy.

Výtah nejel. Oprava potrvá dva měsíce. Z pátého patra pěšky dolů. V prvním patře narazil na tátu.

Proběhl okolo.

„Martine!“ zavolal za ním táta.

Neochotně se zastavil.

„Co je?“

„Kam jdeš?“

„Ven.“

„Co práce?“

Otráveně vzdychl. „Není.“

„Hledal jsi?“

„Jasně že jo. Práce pro mladý není.“

„Mluvil jsem u nás s mistrem. Starej Novotnej jde na jaře do důchodu. Moh bys nastoupit u nás. Mistr říkal, že ti to místo podrží.“

„Hmm,“ odpověděl bez zájmu.

Táta si ho s despektem prohlížel, pak se otočil a dál stoupal po schodech.

Vyběhl ven. Chvíli se toulal po městě, pak zapadl do hospody. Pingl před něj automaticky postavil půllitr.

Pomalů ho cumlal. Naštěstí k večeru přišel Karel a založil ho.

Vydržel do zavíračky. Když se vrátil, máma spala a táta něco kutil v pokoji. Zapadl k sobě a ještě si do tří do rána hrál na počítači.

Den třetí (3. říjen)

Konečně přišla podpora. Hned je líp. V televizi nic, krize, chřipka na postupu, podzim bude chladný.

Na poštu pro prachy. Dobít kredit. Konečně má spojení se světem.

Chvilku bloumal městem. Prohlížel si výklady. To jsou pálky, na které mu podpora v nezaměstnanosti nestačí. Zatracenej stát, zasraná vláda. Nic pro lidi nedělají. Takový ceny. Kdo si může dovolit mobil za dvanáct tisíc? Jen nějaký zloděj.

Všichni jsou zloději.

Zapadl do hospody. Karel přišel později. Ukázal nový mobil. To se mu to vytahuje, když si dělá IT technika.

Má prachů, že neví co s nima a ještě mu není blbý říct si o vrácení dluhu.

Ale co, kvůli třem stovkám se neposereme, co?

Večer byla hospoda plná. Bylo vidět, že se braly podpory. Pingl kmital, zpocenej až na prdeli.

Okolo prošla Monika. Ani si ho nevšimla. A to spolu chodili do třídy.

Otočil se za ní.

„Na tu nemáš.“ Karel ani nezvedl oči od mobilu.

„To nemůžeš vědět,“ odsekl mu.

„Slyšel jsem, že dělá modelku. A přihlásili ji do miss.“

„Pokud dělá modelku, nemůže jít do miss,“ namítl Pavel, který si přisedl k nim.

„Když máš prachy, můžeš všechno.“ Karel si vyměnil tácek pod pultem.

Sledovali stůl s Monikou. Pilo se tam šampaňské.

„Blbej sekt. Pálí mě po něm žáha,“ ulevil si

„Lejou si tam vodku. Budou za chvíli na sračky. Pojedou tím jeho novým fárem a zase ho seberou a zase to tatínek bude žehlit,“ kývl Pavel ke stolu s Monikou.

Žádostivě ji sledoval. Tu tak mít. Ty dlouhý blondatý vlasy, ty nádherný nohy.

„Kašli na ni,“ přitukl si Karel k jeho pultu.

Přisedla si Jana.

„Něco novýho?“ zeptala se.

„Ale, tady pán zase touží,“ ukázal na něj Karel pultem.

„Tak to musíš vyhrát první ve sportce. Nebo mít tatínka, jako má on.“

Vzdychl a napil se.

„Můj fotr dělá fabrice za čtrnáct čistýho a klepe se, aby ho nevyhodili,“ ulevil si. „A máma prodává v trafice.“

„Tak tím ji neoslíš.“ Jana si objednala rum s colou.

Dal si taky rum a nalil si ho do piva. Někdo holt pije rum s pivem a někdo bohemku s vodkou.

Večer mu bylo tak zle, že si ani nehrál.

Den čtvrtý (4. říjen)

Ráno mu bylo ještě zle. V poledne našel v lednici oběd, co mu připravila máma. Zase rejže. Copak jsem Číňan?

Znechuceně hodil talíř zpátky do lednice. Podíval se, jestli tam není něco jiného.

Kompoty. Samé kompoty. Máma je posedlá zavařováním a přitom to nikdo doma nejí.

Kdyby podpora za něco alespoň stála, mohl se jít najíst do McDonaldu. Tohle je fakt svět na hovno.

Den pátý (5. říjen)

Nějaké papíry. Má se dostavit někam ohledně práce.

Ani nevěděl, jestli se mu chce. Otravovat se někde celý den a jen o pár stovek víc, než má podporu.

Ale zase by neposlouchal ty tátovy kecy a neschopnosti.

V televizi o chřipce. Prý je na postupu.

Nechtělo by se mu přijít do práce a hned marodit.

Večer zase kázání od táty. Jen sedí, cpe se sladkostma a nic nedělá.

Dělal by, kdyby byla práce.

Kdyby prý hledal, určitě by sehnal.

Otráveně odešel do svého pokoje a uklidňoval se hraním na počítači.

Den desátý (10. říjen)

Tak do práce ho nevzali. Na to místo se tlačilo dalších deset.

A chřipku dostal. Bylo mu zle. Horečky okolo čtyřicítky. Léky nezabíraly.

Dusivý kašel. Někdy kašlal tak, až z toho začal zvracet.

Ani hrát ho nebavilo. Jen tupě seděl a čuměl na bednu.

Všude chřipka. Rozlezla se po celém světě. I do míst, kde o chřipce nikdy nevěděli.

Hlavní hygienik mlel něco o rezistenci na léky, o novém kmeni odolném proti nepřátelskému prostředí. Umírali na ni lidé. Většinou v rozvojových zemích, ale i ve vyspělých státech. Hlavně staří lidé a děti.

Pil čaj s citrónem a bylo mu zle.

Den sedmnáctý (17. říjen)

Konečně chřipka začala ustupovat. Přes noc vypotil snad hektolitr potu.

Ráno se kouknul do zrcadla. Hodně za těch pár dní pohubl.

V televizi jen chřipka. Některá místa jsou silně postižena. Umírají na ni tisíce lidí. Přeplněné márnice, lidé s rouškami v ulicích.

Po dlouhé době vykoukl z okna svého pokoje. Venku chodilo mnohem méně lidí než obvykle, všichni něco bílého okolo obličeje.

Konečně si sedl k počítači. Ale hrát ho nějak nebavilo.

Večer ulehl s chřipkou táta.

Den osmnáctý (18. říjen)

Chřipku dostala už i máma. Oba dva se zmohli jen na to, aby si došli na záchod. Vařil jim čaj a nosil ubrousky na kašel a na smrkání.

Společně sledovali televizi. Někde byl kvůli chřipce vyhlášen výjimečný stav. Reportér mluvil o tom, že můžeme být rádi, že jsme ve vyspělém státě a v podnebí, kde se chřipka vyskytuje, tudíž jsme proti ní odolnější než některé národy na jihu. Záběry ukazovaly místo někde v Africe, kde lidé leželi vyskládáni před nemocnicí.

Den dvacátý (20. říjen)

Táta už je relativně v pořádku. Volal do fabriky. Řekli mu, ať se pořádně vyleží. Prý museli kvůli chřipce omezit provoz. Tak ať se nehoní.

Máma furt leží a kašle. Sípavě dýchá, jako by měla v krku píšťalku.

Navštívil je doktor. S rouškou přes pusou.

Je toho hodně a je na to sám. Ostatní doktoři jsou nemocní.

Máma musí do nemocnice. V nemocnici chybí doktoři a sestry. Výtah samozřejmě nejel.

Sanitáci se ptali, jestli máma může chodit. Po schodech jim upadla. Naložili ji na nosítka, ale odpočívali v každém poschodí.

V sanitce už někdo ležel. Poprosili ho, jestli si může sednout na sedátko, protože máma je na tom hůř.

Z hlavy jí kapala krev, jak upadla na schodech. Návštěvy kvůli chřipce nejsou povoleny.

Zaklaply dveře a on sledoval s tátou, jak sanitka s houkáním odjela.

Den dvacátý první (21. říjen)

Máma v noci umřela.

Den dvacátý druhý (22. říjen)

První sníh.

Den čtyřicátý třetí (12. listopad)

Od mámina pohřbu táta sedí a kouká jen na televizi. Přejde z práce, sedne k bedně a jen čumí. Nemluví, jen přepíná programy.

Pak zhltne něco, co koupil v hypermarketu a zavře se v pokoji.

Vůbec spolu nemluví.

Den šedesátý první (30. listopad)

Chřipka ustupuje. Táta se změnil. Zavírá se ve svém pokoji, ani nevychází.

Když přijde z hospody, vidí přes matné sklo tátovu siluetu proti blikajícímu monitoru počítače.

Kolikrát když ho už nad ránem nebaví hrát si hry a před spaním si jde ještě na záchod, u táty se ještě svítí.

To by se mi tak chtělo. Blbnout do tří do rána a pak v sedm do rachoty.

Den osmdesátý pátý (Vánoce)

Prázdné místo u stolu. Nucené veselí.

Hromada SMS od přátel. Ať ti kost nezaskočí v krku.

Poprvé nemají na štědrovečerní večeři kapra. Táta smažit moc neumí. Salát z hypermarketu, připálený kuřecí řízek. Sevřené hrdlo.

Raději aby ta kost zaskočila než takové Vánoce.

Dárky.

Od táty nějaké hadry. On mu koupil bačkory. Nějak to nesesdlo, když si je táta natáhl.

Posraná symbolika.

Večer to nevydržel a vypadl do hospody.

Otrávený pingl a prázdná putyka.

Zapnutá televize v lokále. Nějaké staré filmy. Vánoční zprávy. Chřipka na ústupu. Svět v šoku.

Pět procent mrtvých.

Pět procent?

To je nějak málo, ne?

Není. Pět procent je 350 000 000. Slovy: tři sta padesát miliónů.

A na kterém místě je máma?

Dva rumy do piva. Jeden za sebe a jeden za mámu.

Den devadesátý druhý (Silvestr)

Večer v hospodě. Kde jinde.

Všichni slaví.

Snad bude ten rok lepší. Tenhle stál pěkně za hovno.

Sleduje stůl s Monikou.

Nějak se nebaví. Ten její kluk umřel na chřipku. Jeho táta si potom prostřelil hlavu.

Sedl si k jejich stolu.

„Ahoj, Martine,“ usmála se na něj.

„Hezkej novej rok,“ podal jí ruku.

Stiskla ji. Chvilku zápasil s pokušením dát jí pusy, ale nakonec ho odvaha opustila. „A upřímnou soustrast,“ dodal.

„Tobě taky,“ zaváhala trochu. „Snad bude tenhle rok lepší.“

„Doufejme. A ať ti vyjde ta miss.“

„No nevím. Trochu jsem přibrala,“ řekla spíš jen tak.

„Ne, jsi fakt hezká.“

„Děkuju,“ otočila se od něj.

Pochopil, že hovor je u konce. Vrátil se ke svému stolu. Nebylo to sice velké vítězství, ale kontakt byl navázán.

U jeho stolu si nikdo nevšiml, že odešel. Všichni debatovali o novém

roce.

„Pátýho nastupuju,“ zvedl Pavel půllitr. „Chřipka odkráglovala většinu starejch, tak se uvolnilo dost pracovních míst. A najednou to jde.“

Všichni ztichli.

„Sorry,“ položil Pavel půllitr. „Takhle jsem to nemyslel.“

„Taky nastupuju. Ale až desátýho. K tátovi, do fabriky. Jako pomocná síla, než se zapracuju.“

„Martine, promiň. Neuvědomil jsem si to.“ Pavel klonil hlavu k půllitru.

„To je fuk,“ mávl rukou.

„Prej jsme na tom ještě dobře. Říkají, že u nás zemřelo okolo sta tisíc. Ale někde to prej byla třetina populace.“

Mně umřela třetina rodiny, pomyslel si trpce.

Den sto osmdesátý (29. březen)

Konečně jaro. Zima byla dlouhá.

Chřipka zmizela. Jen občas nějaké poplašné zprávy.

V hospodě ukázal nový mobil.

„Dobrý,“ poplácal ho Karel. „Dělnická třída má peněz...“

„Dělník dneska jen mačká knoflíky od stroje. A mistr chodí a kontroluje, jestli nespí ve stoje,“ přisedla si Jana a poručila si colu s vodkou.

Sledoval stůl s Monikou. Nějaký týpek jí drtil ruce a hleděl jí do očí. Totálně zkažená nálada.

Zazdil ji nějakýma rumama a poblil se.

Den dvě stě dvacátý (8. květen)

Přišel mu dopis, aby se dostavil ke svému doktorovi. Omluvil se v práci.

Doktor se ho důkladně vyptával na chřipku. Na její průběh, čím ji léčil. Odebral mu krev.

Večer si ho zavolał táta.

Vstoupil do pokoje a byl překvapen.

Nepořádek, jaký za mámina vládnutí nebyl možný. A knihy.

Táta nikdy moc nečetl. Podle čísel na deskách byly z knihovny.

Počítač, monitor, tiskárna. Hromady potištěných papírů.

„Byl jsi taky u doktora?“ zeptal se táta.

„Vždyť to víš.“

„Na co se tě ptal?“

„Asi na to samý, co tebe.“

Koukl se na potištěné papíry. Nějaké nákresy. Mapy.

„Ptal se tě na chřipku? Jak dlouho jsi ji léčil a čím?“

„No jo.“

„Nevědí si s ní rady.“

„S čím?“

„S tou chřipkou.“

„Už je pryč. Nebo ne?“

„Kdyby byla pryč, tak by si nás nevolali.“

Den dvě stě osmdesátý (7. červenec)

Táta dostal poukaz do lázní. A on taky.

„No jasně,“ mával Pavel na vrchního účtem. „Mají málo pacientů, když jim všichni starý...“ Zarazil se.

„Myslíš?“ zeptal se Karel. „Zhruba polovina národa si prošla chřipkou. To je víc než ta stovka tisíc, co na ni umřela.“

„Já ji neměl, já poukaz nedostanu,“ pokrčil Pavel rameny.

Den třístý dvacátý (16. srpen)

Bylo volno. Sledoval svoje tělo. Pobyt v lázních mu prospěl. Cvičení, výlety do přírody, koupele, vitamíny, zdravá strava. Svaly se rýsovaly pod kůží a měl dobrý pocit.

Z nějakého popudu vešel k tátovi.

Hromada knih ještě vzrostla. A na zemi upomínky z knihovny. Za nevrácené knihy.

Táta lehce pokašlával.

„Co děláš?“ zeptal se táty.

Táta se otočil od monitoru.

„Píšu.“ Dost blbá odpověď. To je přece vidět.

„Můžu ti nějak pomoci?“

Sledoval ho přes brýle.

„Můžeš,“ řekl potom. „Nevím, jak vyrobit střelný prach.“

„Na co chceš střelný prach? Vyhodit parlament? Jako Guy Fawkes?“ zasmál se.

„Na to by nestačil ani dynamit. Jen by mě zajímalo, jak se dá vyrobit střelný prach v primitivních podmínkách.“

„Na co to chceš?“

„Píšu knihu. O tom, jak se co dá udělat bez pomoci techniky. Jak se to dělalo v historii.“

„Knihu? Ty píšeš knihu?“

„No,“ trochu stydlivě se usmál. „Ona to není kniha, je to spíš příručka.“

„A kde to chceš vydat?“

„Vydat?“ zamyslel se. „Ona možná ani nestihne vyjít.“

„Nerozumím.“

Seděl a chvíli mlčel.

„Ta chřipka se vrátí,“ ztišil hlas, jako by se bál, že ho někdo uslyší. „A oni nevědí, co s tím. Nedokážou ji zastavit. Hodně lidí je po chřipce oslabených a další vlnu nepřežijí. Proto nás poslali do lázní. Abychom aspoň zesílili.“

Trochu se mu zamotala hlava.

„V televizi ale hlásili, že mají ložiska nákaz pod kontrolou.“

Zakroutil hlavou. „Nemají. Je to lež. Aby měli ložiska nákaz pod kontrolou, museli by zastřelit všechny, kteří to už měli. Protože podle toho, co jsem zjistil, se z nás stali bacilonosiči. Máme ty viry ukryté někde v lymfatickém systému, maskované, že je náš obranný systém neodhalí. A při nějakém oslabení, při nějaké jiné nákaze tenhle vir vyskočí a znovu začne pustošit.“

Sedl si na hromadu knih.

„Já jsem bacilonosič? Já jsem nákaza?“ zeptal se.

„Ano. To je možná ten další důvod, proč nás posílají do lázní. Nesmíme onemocnět, protože jinak může ven vyrazit chřipka.“

„Takže ty jsi nákaza.“ Pavel si provokativně odsedl dál.

„Fotřík to tvrdí.“

„Tvůj fotr je doktor?“ Karel vytáhl notebook a rozložil ho na politém stole. „Já myslel, že maká ve fabrice.“

„Zblbnul. Hledá po netu, luští starý knihy.“

„A podle nich najde lék?“

„Ne. Ale prej až se zhroučí civilizace, budeme se muset naučit žít postaru.“

Karel chvílku mačkal klávesy.

„Nic tu není. Nic, co by podporovalo teorii dělníka z fabriky.“

„Asi by to tam dali. Na první stranu.“

„Nebud' blbej. Konspirační teorie,“ napil se Karel piva.

„Ahoj, Martine.“

Zvedl oči od Karlova notebooku.

„Ahoj, Moniko,“ zvedl se, až málem porazil stůl. „Co se děje?“ zeptal se.

„Chci se rozloučit,“ podávala mu ruku.

„Odjíždíš?“ V krku měl najednou úzko.

„Jen na zimu. Do hor. S Danielem,“ ukázala bradou k jejich stolu.

Zamračeně si Daniela prohlížel.

„A co tam budeš dělat? Sníh ještě nenapadl.“

„Jen tak,“ usmála se. „Jeho táta tam má takovej malej penzion. Na samotě. Bez lidí.“

„Na samotě? Bez lidí? A to jen s ním?“

„Ne. Bude tam i jeho táta. I naši. Dokonce i brácha.“

„Aha. No tak hezký Vánoce. A nověj rok,“ dodal sarkasticky. „A nebudete se tam nudit?“

„Nevím,“ pokrčila rameny. „To hlavně domluvili jeho rodiče s našima.“

„Přes zimu?“ vmísil se do hovoru Karel. „To musí mít vaši dost volnou pracovní dobu.“

„Vzali si neplacený volno.“

„Na jak dlouho?“

„Na tři měsíce. Ale kdyžtak si ho o pár týdnů prodlouží.“

„Tvůj táta je doktor,“ vzpomněl si.

„Jo. Teda, teď už ne. Přerušil si praxi a zase až na jaře.“ Lehce mu zmáčkla ruku a odešla k Danielovi.

Rok 1., den 1. (1. říjen) – Druhá vlna

Podzimní plískanice umožnily návrat chřipky. Čekárny se okamžitě k prasknutí naplnily nemocnými. Hodně lidí uteklo z města na svoje chalupy. Ti, co nemohli nebo neměli chalupy, nevycházeli ven, a když museli ven, tak se kryli rouškou.

Rok 1., den 5. (5. říjen)

Jak se počasí zhoršovalo, narůstal i počet nemocných. Lidé panikařili. Obchody zely prázdnotou.

Kdo mohl, udělal si zásoby a nevycházel.

Rok 1., den 10. (10. říjen)

WHO vyhlásila šestý, nejvyšší stupeň pandemického ohrožení. Doktorů, policistů a další složky začali dostávat antivirotika.

Školy a jiné veřejné instituce byly zavřeny.

Televize vysílala jen krátké zprávy. Reportéři měli roušky přes obličej.

Tátovo pokašlávání se změnilo v kašel.

Rok 1., den 18. (18. říjen)

Vše se zastavilo. Městská doprava nefungovala a těch pár autobusů, co vyjelo, zelo prázdnotou, protože lidé se báli jeden druhého. Televize začala mít výpadky a internet nešel vůbec.

Občas vypadl proud.

Chřipka propukla i u něj. A vrátila se s nebývalou silou.

Nepomáhalo nic. Klouby bolely, jako by v nich měl žhavé olovo, a kašel ho zmáhal až skoro k bezvědomí.

Když nejvíc potřebovali vodu, přestala téct.

Rok 1., den 28. (28. říjen)

Konečně se mu udělalo lépe. Umíral žízni.

Voda netekla. Proud nešel.

Za záchodu se linul smrad, jak nebylo čím spláchnout.

Otevřel lednici. Jídlo bylo zkažené, ale našel tam dva kompoty.

Jeden otevřel. Vypil z něj šťávu a pak snědl zavařenou třešně.

Otevřel druhý a šel k tátovi do pokoje.

Ležel tam přikrytý až pod bradu. Oči měl zavřené a byl mrtvý.

Otevřel okno a vpustil do místnosti chlad a čerstvý vzduch.

Vypil šťávu z druhého kompotu a šel si lehnout.

Rok 1., den 29. (29. říjen)

Ráno ho probudila zima. Přikryl se ještě jednou dekou, ale už neusnul. Koukal do tmy.

Pomalu si uvědomoval, co se stalo.

„To přece není pravda,“ přesvědčoval se. „Blbě ses podíval. Jen tvrdě spí.“

Rozednilo se. Bude muset vstát. A podívat se pravdě do očí.

Táta byl mrtvý. Nevěděl, co dělat. Na tuhle situaci ho nikdo nepřipravil.

Mobil nefungoval.

Nejprve šel na policii. Policista za skleněnou přepážkou se mu snažil poradit.

Je vždy nutno zavolat lékaře (obvodního nebo lékaře záchranné služby), který vystaví list o prohlídce mrtvého.

Pak ať kontaktuje pohřební službu, která zesnulého odveze podle pokynu lékaře na zdravotní pitvu nebo do chladičího zařízení, a domluví se na sjednání pohřbu.

Šel k obvodnímu lékaři. Bylo zavřeno. Tak do nemocnice.

Ve vrátnici ho poslali do prvního patra. A dali mu roušku.

Bylo tam několik lidí. Fronta postupovala pomalu.

Konečně přišel na řadu. Lékař se zeptal, kdy otec zemřel. Řekl, že v rozmezí deseti dnů. Doktorovi to nestačilo.

Vysvětlil, že sám ležel v horečkách a nevěděl, kdy se tak stalo.

Doktor si nechal popsat, jak tátu našel a co dělal. Pak si ho chvílku zkoumavě prohlížel.

„Nemyslím si, že k vám má cenu jezdit.“ Nakonec vzdychl. „A nemyslím si, že bych našel něco neobvyklého. Máme toho hodně.“ Podal mu vystavený list. „Je dobře, že jste otevřel okno. Počítejte s tím, že si pro něho nestihnou přijet v nejbližších dnech.“

Při cestě zpátky se staval v hospodě. Byla zavřená.

Kontroloval ho městský policajt. Vyptával se, co tam dělá.

Na dveřích pohřební služby lístek, že z důvodu úmrtí se pohřby nekonají.

Černý humor.

Stavil se u Karla. Otevřel mu. Bledost a kruhy pod očima svědčily, že i on byl postižen chřipkou.

Vysvětlil mu situaci.

„Můžu u tebe přespat?“ zeptal se.

„Chřipku už jsi měl?“ prohlídl si ho zkoumavě.

„Ano.“

„Tak pojd’“, otevřel dveře.

U Karla přespával několikrát. Pořád stejný nepořádek.

„Je to hrozný, když nejde net“, vzdychal Karel. „Nedá se nic dělat. Nedá se nic zařídit. A nejdou ani telefony. Nedá se dovolat k doktorovi. Hrůza.“

„Nemáš něco k pití?“ zeptal se.

„Moc ne. Trochu vody mám ještě v nádržce u hajzlu“, ukázal na záchod.

Záchod byl překvapivě čistý.

Dekl od nádržky byl odmontovaný. U záchodu sklenička.

Vzal si v kuchyni jinou, relativně čistou, a pořádně se napil.

„Ty nechodíš na záchod?“ zeptal se.

„Chčiju do umyvadla. A seru do novin a v noci to hážu z okna ven.“

„Dobrej nápad,“ pomyslel si.

Rok 1., den 31. (31. říjen)

Konečně se mu podařilo zařídit pohřeb. Ale stále nemohl sehnat nic pořádného k jídlu a k pití. Obchody byly buď zavřené, nebo prázdné.

Naštěstí ve sklepní kóji bylo dost kompotů.

Chodil hodně oblečený. Byla zima a topení taky nefungovalo.

Když šel s kompoty domů, uviděl sousedův byt pootevřený.

Zámek byl vylomený a pohozený na zemi.

„Je tam někdo?“ zaklepal na dveře. „Volám policii.“

Pak mu došlo, že může volat jen z okna. Elektřina nešla, mobil měl vybitý a kdoví, jestli sítě fungují.

Opatrně strčil do dveří. Se skřípěním se pootevřely.

Byt byl přeházen. Deky na zemi, oblečení vysypané ze skříní.

Donesl kompoty domů a šel na policii.

Policie přišla až odpoledne.

„Víte, kde je majitel?“ ptali se ho.

„Myslím, že odjel na začátku epidemie na chatu. S celou rodinou.“

Sejmuli otisky, nafotili místo činu, zapečetili byt a odešli.

Rok 1., den 33. (2. listopad)

Otevřel zapečetěný byt sousedů. Odmontoval dekl od záchodu a nabral si vodu. Moc jí tam nebylo. Asi odtekla. A chutnala hnusně.

Chtěl si vzít ozdobnou petrolejovou lampu, ale nenašel nikde petrolej. A navíc, co kdyby se vrátili sousedi a lampu u něj uviděli?

Našel několik konzerv a pár pytlíků mouky. Kafe a cukr.

V jednom pootevřeném šuplíku si všiml několika hřbitovních svíček.

Vrátil se domů. Na sporáku si nad svíčkou uvařil kafe. Trvalo to dlouho, než se voda v kastrůlku začala vařit, ale kafe chutnalo božsky.

Rok 1., den 40. (9. listopad)

Konečně zapnuli elektřinu. Probudilo ho to v noci. Jasně světlo do obličeje.

Asi nechal zapnutý vypínač.

Ohromeně zíral do té záplavy světla a nedokázal si uvědomit, co to je. Až po chvíli mu to došlo.

Najednou ho to vrátilo o tolik dní zpátky, že to nevydržel a šel se podívat k rodičům do ložnice, jestli tam nenajde tátu.

Ne. Bohužel.

Deka z postele byla shozená stále tak, jak ji tam nechali pohřebáci, když tátu ukládali do rakve. Nebyl to jen hrozný sen.

Vrátil se.

Rok 1., den 41. (10. listopad)

Televize fungovala. Měla omezené vysílání. Nic jiného nedávali, jen o chřipce. Krizové centrum. Chřipka odchází.

Pomalu se prý vše vrací do normálu.

Rok 1., den 43. (12. listopad)

V trubkách začalo chrčít a za chvíli začala téct voda. Nejdřív kalná, pak čistší a čistší.

Nabral do dlaní a pil. Chutnala po chlóru. Byla ledově studená, ruce ho zábly.

Vzal si skleničku.

Nechal vodu puštěnou a sledoval ten zázrak.

Pak zapípal mobil a naběhla i síť. Dvě stě nepřečtených zpráv.

Vyčistil si zuby. Jazykem přejížděl po čisté sklovině.

Rok 1., den 92. (31. prosinec)

Seděli v prořídle hospodě.

„Tak na Pavla,“ pozvedli panáky. „Ať je mu tam nahoře dobře.“

Koukali na prázdnou židli. Nechali na ni symbolicky postavit půllitr, jako by tam Pavel byl s nimi.

„A na tvýho tátu,“ znovu přípitek.

Hodiny odpočítávaly konec roku. Estrády se nekonaly, žádné veselí. Moc mrtvých.

„Prej tentokrát třicet pět procent. Loni pět.“

„Skoro miliarda.“

„A mrtvejch bylo tentokrát víc v rozvinutejch zemích. Tam přežilo víc nás, bacilonosičů, tak se chřipka mohla víc rozvinout,“ pomyslel si.

Sledoval prázdný stůl v rohu.

„Jestlipak to v penzionu přežili,“ napadlo ho bezděky.

Rok 1., den 95. (3. leden)

Ráno do práce. Už nedělal to, co předtím. Fabriku zavřeli. Ale jemu to nevadilo.

Po lidech byla poptávka. Nejlepší pracovní nabídky teď dávala policie a armáda. To ale nebylo nic pro něj.

Dělal ve skladu potravin. Obrovský sklad v bývalém vojenském areálu. Velké haly, kde snad kdysi stály vyrovnané desítky tanků nebo letadel, zakonzervovaných pro případ války. Tanky zmizely neznámo kam. Jen betonové stěny, které měly bránit bombardování. Kamióny přivážely materiál, dodávky ho rozvážely do obchodů.

Potravinový průmysl vzkvétal. Ostatní odvětví skomírala.

Mobily, počítače, auta, byty, postele, nádobí, televize, hudební nástroje. Toho všeho byl přebytek. Lidí ubylo a spousta bytů zela prázdnotou. Někde se stále ještě nacházeli mrtví.

Poptávka byla hlavně po jídle a po trvanlivých potravinách.

„Děláš si taky zásoby?“ vrazil do něj Karel loktem.

Stáli na vykládací rampě a čekali, až přijede další kamión, aby ho s ostatními začali vykládat.

Karel už nedělal IT technika. Přestal o ně být zájem. Když si šel na úřad práce pro podporu, úřednice mu vyjela deset stránek nabídek volných míst. Vybral si potraviny a přemluvil i Martina.

„Dělám si zásoby,“ kývl. „Jestli přežijeme další vlnu.“ Podíval se na svoje hubené ruce.

„Dopsal táta tu knihu?“ zeptal se Karel.

Mlčel. Nebyl v tátově pokoji od té doby, co oba ulehli s chřipkou.

Odpoledne tam zašel. Topení už fungovalo a bylo tam příjemné teplo.

Opatrně nasál pach pokoje.

Sedl si k počítači a zapnul světlo. Před monitorem byly silné desky, plné různě popsaných papírů.

Otevřel je na první stránce.

„PANDEMICKÁ CHŘIPKA,“ stálo tam velkým písmem.

Projížděl první stránky. Bylo tam popsáno, jak pokračuje hledání léků, byly tam články, které byly staženy z odborných lékařských serverů, občas přeložené kostrbatou počítačovou češtinou z jiných jazyků

Byly tam grafy a výpočty.

Na jedné stránce ho zaujala poznámka psaná tátovou rukou.

Pravděpodobnost přežití při druhé vlně epidemie

Martin – 80 %

Já – 7 %

Pravděpodobnost přežití při třetí vlně

Martin 40 %

Já – 0 %

Zavřel desky.

Rok 1., den 105. (13. leden)

Přitukli si s Karlem

„Jana se odstěhovala.“

„To vím. Ale nevím proč.“

„Umřela jim nějaká příbuzná. Měla barák na kraji města.“

„Tak pryč z paneláku.“

„No jistě. Prej chtějí sestěhovat lidi a některý baráky strhnout.“

„To je blbost. Koukal jsi do té tátovy knihy?“

„Koukal. Chřipka se vrátí.“

„Zase na podzim?“

„Jakmile začnou plískanice. A prudce se ochladí.“

„A do pr...“ Karel koukal do pultitru. „Co s tím? Vyhejbat se ostatním?“

„To nepomůže,“ zavrtěl hlavou. „Máme to v sobě. Virus má nějaký spouštěcí období, kdy zaútočí. Trvá přibližně rok. Osmdesát procent lidí, co měli chřipku, do roka znovu onemocní.“

„A ti, co chřipku neměli?“

„Nevím. Já ji měl dvakrát. Ty jednou. Tvoje naděje na přežití další vlny je osmdesát procent. Podle táty. Počítal to podle věku a fyzický kondice. Moje jen čtyřicet procent.“

„Co s tím budeme dělat?“

„Máme se otužovat, zesílit, cvičit. Zásobit se vitamínama.“

„A ty cvičíš?“ zeptal se.

„Cvičím a každý den se koupu ve studený vodě. A večer běhám.“

„Něco podobného hlásili v televizi.“

„Taky jsem to viděl.“

„Stav se večer u mě. Budeme běhat spolu.“

Rok 1., den 130. (7. únor)

„Běhat v týhle zimě je rasovina,“ sedl si a mávl na pingla.

Karel něco studoval v notebooku.

„Tady tvůj táta píše, že po třetí vlně přijdou další,“ zatukal na displej.

„Ale ty už by neměly bejt tak hrozný. Tělo už by mělo mít protilátky a virus už má bejt oslabenej.“

„Jedno procento mrtvejch ve čtvrtý vlně.“

Pokrčil rameny.

„Co s tím uděláš?“

Chvilku mlčel.

„Nic. Jenom si říkám, jestli má cenu dělat to, co děláme. Tebe čeká třetí vlna, mě teprve druhá.“

„Co děláte, že děláte?“ přisedla si Jana.

„Nazdar Jani. Co tu děláš?“

„Přišla jsem se podívat, jak tu žijete.“

„Na hovno. Co ty?“

„Je tam nuda. Opravovat barák, koukat na zasněženou zahradu. Bud'te rádi, že jste tady, v teploučkový hospůdce. Bez problémů, bez starostí.“

Mlčeli a koukali na sebe.

„Děje se něco?“ zeptala se.

Rok 1., den 133. (10. únor)

Po chodbách se šířil nepříjemný nasládlý pach. Byl čím dál intenzivnější. Potom jeden den přijelo před panelák několik velkých skříňových Avií. Z nich vylezly postavy celé zahalené do nepromokavých overalů. S několika psy na vodítku procházely panelákem. Tam, kde psi začali štěkat a škrábat na dveře, vylomily zámek. Vstoupily dovnitř a po chvíli vynášely něco zabalené ve velkém igelitovém pytli.

Sledoval přes okno, jak velké igelitové pytle skládaly do Avií.

Měl ten den odpolední. Když otevřel dveře, sladký pach byl tak intenzivní, že se začal dávit.

Procházel okolo bytů s vylomeným zámekem. Byly úředně zapečetěny a na dveřích byl nalepen obrázek s lebkou. Bylo tam napsáno, že byt byl dezinfikován agresivním postříkem.

Rok 1., den 140. (17. únor)

Když vstoupili do hospody, Jana už tam seděla.

„Přečetla jsem si tu knihu.“

„Příručku,“ opravil ji.

„Běhá z ní mráz po zádech. Ale všechno zapadá.“

Pingl před ně postavil püllitry, před Janu colu s rumem.

„Proč to vláda nevyhlásí?“

„A co tím dokáže?“

„No, lidi budou znát pravdu.“

„A co se stane, až budou znát pravdu?“

„Připraví se.“

„Jak?“

„No...“ zmlkla.

„Vznikne panika. Už teď lidi šílej. Nakupujou zásoby. Vem si, jak dopadla druhá vlna. Nešel proud, netekla voda. Přes měsíc. A vlny se valí jedna za druhou.“

„Myslíš, že i já?“

„Táta píše, že deset procent bejvá imunních. Nenakazej se.“

„Takže když jsem nedostala chřipku ani v první a druhý vlně, ani nikdo z rodiny?“

„Je to docela možný.“

„A vy?“ podívala se na ně soucitně.

„Já mám čtyřicet procent šanci na přežití.“

„No, aspoň už máš druhou vlnu za sebou.“ Karel zvedl půllitr a pak ho zase položil, aniž se napil.

„Jsme mladý, otužujeme se.“

„Třeba do té doby vymyslej lék.“

„Doufejme.“

Rok 1., den 145. (22. únor)

Ráno potkal pana Otáhala. Pan Otáhal byl starší pán, kterému se chřipka zatím vyhýbala. Prozradil mu, že byl ráno na odebrání krve. Prý od těch, co chřipku neměli, zkusí zjistit protilátky a z toho by se dal udělat lék. Stejně tak tam prý šla i Tamara, Ukrajinka z přízemí, které se chřipka také vyhnula.

To mu dalo naději, že se jim snad podaří vyrobit něco, čím zastaví další vlnu.

Rok 1., den 150. (27. únor)

Karel si vytiskl tátovu příručku. Listoval v ní a podtrhával celé pasáže.

„Ty, Martine?“ zeptal se a rukávem utřel stůl pobryndaný od piva.

„No?“

„Tady táta píše o tom vašem baráku.“

„Čet jsem to.“

„Fakt si myslíš, že je to ideální?“

„Nevím. Táta si to myslí. Myslel,“ opravil se.

„Já bych utek někam na venkov nebo na samotu. A tam to přečkal.“

„To prej napadne každýho. Prvotní, zvířecí instinkt velí opustit místo nákazy. A tím se zachránit. Ale tady to neplatí. Chřipku máme v sobě, a navíc má pravdu v tom, že jednotlivci nebo malé skupiny se neubrání početnějšímu nepříteli.“

„Ale panelák?“

„Koukal jsem na to. Je jeden z nejvyšších ve městě, to znamená dokonalej přehled po okolí. Rovná střecha ti dává možnost operovat na všechny strany. Množství bytovejch jednotek zase účinnější obranu než velkej sál. Sledoval jsem v televizi nějaký pořad o výcviku vojáků ve městě. Musejí prohlídnout každou místnost. To je potom k zbláznění, pokud by měli vyčistit takovej panelák, jako je náš.“

Má tři vchody na jednu stranu a tři na druhou. Dají se zadělat a přitom umožňujou případně utýct. Jsou na několika místech propojené chodbami a sklepem. Rozhodně se to dá líp bránit než otevřená vesnice. Za poslední dobu si všechny partaje udělaly v přízemí a prvním patře mříže na okna.“

„Ale co potraviny, zdroje?“

„Ty v městě v první fázi seženeš. Líp než v nějaký vesnici,“ poklepal na příručku. „Jde o to, přečkat prvních několik let. Než se situace stabilizuje.“

Karel se znovu zahloubal do příručky.

„Je pravda, že je jedno, jestli jsi od nakaženého sto metrů nebo sto kilometrů,“ podtrhl si zase jeden řádek.

Přisedla Jana.

„Tohle je Roman. Můj brácha,“ ukázala na obrýleného kluka. „Byl na práci v Anglii, ale vrátil se.“

Dívali se na něj s nedůvěrou.

„Čet knihu tvýho táty a souhlasí s ní.“

Ledy trochu povolily.

„Jak to vypadá v Anglii?“ zeptali se.

„Stejný.“

„Ukazovali to ve zprávách. Prej tam jsou nějaký rasový bouře.“

„Ani ne. Ono se to hodně nafukuje.“

„Viděl jsem ty požáry.“

„To bylo hlavně, když se po druhý vlně zapnul proud. Hodně lidí umřelo a mělo zapnutej nějaký spotřebič. A když to znovu zapli, tak to chytlo.“

„To u nás bylo taky.“

„Jana říkala, že chcete dělat nějaký centrum u tebe v paneláku.“

„Už ho děláme.“

„Chtěl bych se přidat. Jestli můžu.“

Znovu se na sebe podívali.

„Jasně. V příručce se píše, že je dobrý mít velkou tlupu. Jako smečku.“

„Já vím. Čet jsem ji. Myslím si, že bych mohl bejt užitečnej.“

„Máš peníze?“

Trochu se zarazil.

„Něco mám z Anglie,“ přiznal se.

„Potřebujeme nakoupit další věci. Hlavně potraviny. A zbraně.“

„Chtěl jsem si koupit auto. Myslím, že ho budeme potřebovat.“

„Po třetí vlně si vezmeš auto, jaký budeš chtít. Ale jestli jsi čet příručku...“

„Četl,“ skočil jim do řeči trochu naštvaně. „Vím, že nebude benzín a jediný auta, který budou jezdit, jsou ty, který si budu umět opravit. Dobře. Dám vám peníze na jídlo.“

„Nám je nedáváš. Dáváš je sobě a sestře.“ Karel se napil piva. „Už máte ty slepice?“ zeptal se Jany.

„Jo. Dvě nosnice a kohouta,“ zamračila se na bratra. „Rodiče se nechali přesvědčit.“

„A psy?“

„Sultánka a Tyrla. Čistokrevní vlčáci.“

„To je dobře.“

„Hele, jestli třetí vlna nepřijde, tak nevím, jak to našim vysvětlím.“

„Nijak. Slepice se zaříznou a jednoho psa si vezmu. Stejně je mi doma smutno.“

„Vždyť máš doma šest morčat!“ zasmál se Karel.

„Na co máš v tvém věku morčata?“ zvedla Jana hlavu udiveně od coca-coly.

„Aha.“ Pochopila.

Rok 1., den 160. (9. březen)

Vláda odstavila Temelín. Prý pro přebytek elektrické energie na trhu.

Jak dlouho asi trvá, než grafitové tyče vychladnou?

Rok 1., den 170. (19. březen)

„Přišlo ti to taky?“ Karel si sedl ke stolu.

Jen se letmo podíval na papír.

„Český statistický úřad. Jasně. Mimořádné sčítání. Chtějí vědět, kolik nás vůbec přežilo.“

„Po půl roce to nevědí?“

„Asi ne.“

„Teprve teď to zjistíme. Někde jsem slyšel, že se budou úředně otevírat byty, kde se předpokládá, že není majitel.“

„Má se nalepit na dveře tahle nálepka,“ ukázal Karel nálepku, která byla v dotazníku od statistického úřadu. „Co náš byt po sousedech?“ mávl sebejistě rukou.

„Zámek jsem vyměnil a nálepku jsem nalepil. Jsou toho plné schránky. Tak jsem vybral nálepky a nalepil je i na jiný byty, který jsem úředně otevřel,“ usmál se.

„Co když na to přijdou?“

„Na co? Že jsme otevřeli byty, ve kterých nikdo nebyl? Nebo majitel zemřel? A že si tam děláme zásoby?“

„No.“

„Změnil jsem i jména na štítkách dveří.“

Přisedla Jana s Romanem.

„Tak jak?“ zeptala se.

„Řešíme statistický úřad.“

„To ať řešej naši.“

„Co auto?“ ptali se Romana.

„Mám některý v merku. Jsou zaprášený, je vidět, že je majitel už nepotřebuje.“

„A? Dokážeš je předělat?“

„Nevím. Zatím jsem odtáhnul před barák dvě, zkouším je upravit na olej. To není tak velkej problém. Ale na dřevoplyn to nedokážu. Hledal jsem na internetu. Potřebuje se k tomu dost velkejch věcí.“

„Dřevoplyn jsme říkali až po vlně. Až nebude benzín ani nafta.“

„Jo. Ale pak nepůjde internet a nic nezjistím.“

„Vytiskni si to.“

„Už teď mě stojí barvy do tiskárny víc, než jsem počítal v nejčernějších snech...“

„Máme troje kamna,“ skočila jim do řeči Jana.

„Kde jste je vzali?“

„Po barákách. Některý baráky u nás vyrabovali, ale kamna tam nechali. Potřebujeme je ale pomoci odvézt.“

„Tak my se zítra stavíme.“

„Jasný. Táta si s vámi stejně chce promluvit. Ohledně bydlení v paneláku.“

Rok 1., den 200. (18. duben)

Policejní auto před vchodem.

„Co se stalo?“ zeptal se pana Otáhala, který zrovna vycházel z baráku.

„Tohle?“ kývl na policejní auto. „Jsou u Růžičků. On má mladej Růžička zbrojní pas a zbraň a oni teď dělají nějaký kontroly a všechny zbraně úředně zabavujou na šest měsíců kvůli nějakým směrnícím unie nebo co. Mladej Růžička ji měl donést na policii a neudělal to, tak mu tam vlítli.“

„Na šest měsíců?“

„No. Ale je to kvůli tý chřipce,“ nadhodil si Otáhal síťovku.

„Vy si taky myslíte, že přijde další vlna?“

„Kdyby neodstavovali Temelín a jiný velký podniky, nezabírali zbraně, nezlevňovali trvanlivý potraviny, tak bych si myslel, že nepřijde. Ale teď jsem o tom přesvědčeněj.“ Vydal se k nákupnímu centru.

Rok 1., den 330. (26. srpen)

Seděli u piva. Bylo ticho.

Uprostřed stolu leželo několik klíčů, rozdělených na tři hromádky.

Tak do toho.

Každý si vzal jednu a navlékl je na kroužek.

„Kéž bychom je nepotřebovali,“ vzdychla Jana.

„Taky bych si to přál. Ale počítám, že se tomu nevyhneme.“

„Slibte mi...,“ polkl Karel.

„Ano. Pokud nepřežiješ, pohřbíme tě. Pokud nepřežiju já a nebude fungovat pohřební služba, nakreslil jsem vám plánec, kde leží moji rodiče.“

„To je odporný, o čem se tu bavíme!“ Jana zhnuseně odstrčila svoji colu na kraj stolu. „Podejte mi ruce,“ natáhla ruce.

Podali si ruce.

„A teď si slibme, že tu zasranou chřipku přežijeme. Jasný?“

Zkusil se jí vyvléknout. Ale držela pevně.

„Jasný?“ zdůraznila.

„S tím se nedá. Jani, nezažila sis to.“

„Jasný?“ zavrčela na něj výhruzně.

„Jasný,“ potvrdil jí nešťastně.

„Nikdo nikoho pohřbívat nebude. Přežijeme všechny vlny, co přijdou.“

Kývli odevzdaně hlavami.

„Jo. Přežijeme.“

„A teď se na to napijeme.“ Pustila jejich ruce a chopila se své coly.

Zvedli svoje pultitry.

„Na přežití.“

„Na přežití,“ přitukli si.

„Pokud přestane fungovat síť, tak v šest večer zapneme vysílačky.“

„Pokud budeme moct.“

„Ještě něco,“ zamyslel se. „Kdyby všechno krachlo, tak ve skřínce u dveří, třetí šuplík, je klíč a na něm je štítek s číslem.“

Karel vytřeštil oči. „Podařilo se ti to?“

„Podařilo,“ usmál se vítězně. „Dal jsem litr bezpečákovi a slíbil, že to použiju jen v případě nouze.“

„A co?“ ptala se Jana.

„Bezpečnostní klíč od skladu a kód k poplašnému zařízení.“

„Klíč chápu, ale na co kód?“

„Tenhle sklad potravin je zabezpečenej tak, že ještě půl roku bude mít dost energie na to, aby dal zprávu na policejní stanici.“

„Aha. A použít?“

„Jen v případě nouze.“

„A nevybere ho někdo před náma?“

Zakroutili hlavou. „Pokud někdo nemá klíč, nedostane se dovnitř, protože je to bejvalej vojenskej sklad. Ještě z dob totality. Železobeton a pancéřová vrata. Obehnanej vysokým plotem. Musel by mít tank, aby se dostal dovnitř.“

Rok 1., den 335. (31. srpen)

Předvolali si ho k doktorovi. Dostal několik injekcí různých vitamínů a antivirotik, kterých vláda nakoupila velké množství.

Rok 1., den 340. (5. září)

Lidé panikaří a utíkají z měst. Vláda vyzývá občany, aby se v klidu navrátili do svých domovů.

Někde se začínají objevovat rabující bandy. Obchodníci zatloukají výklady svých krámů.

Rok 1., den 350. (15. září)

Vláda ubezpečuje, že má ložiska pandemie chřipky pevně pod kontrolou a ukazuje v televizi různé grafy.

Nikdo jí nevěří.

Křivka sebevražd strmě stoupá.

Vše kolabuje, lidé odmítají chodit do práce. V autobuse jedině zakašlání dokáže vyprázdnit celý autobus.

Rok 2., den 1. (1. říjen)

Život ustal. Lidé nechodí do práce. Na ulicích se většinou objevují jen policisté.

Rok 2., den 3. (3. říjen)

Zvonění mobilu.

„Tak jak?“

„Sedím doma a sleduju televizi. Pořád nic.“

„Říkají, že za to může teplej podzim.“

Vyhlédl z okna. Podzim byl opravdu teplý.

„A třeba nic nepříjde.“

Rok 2., den 10. (10. říjen)

Zvonění mobilu.

„U mě nic. A u tebe?“

„Taky nic. Volali mi z práce. Jestli se nedostavím, mám padáka.“

„Mně taky.“ Opřený o okno sledoval silnici před domem. Akorát na ní zastavilo auto a nějaká rodina se vracela zpátky domů. Vylézali z auta, smáli se a radovali.

„A co?“ Karel měl asi hands free, protože bylo slyšet, jak napouští vodu.

„Kašlu na ně. Práci seženu, ale život mám jen jeden.“

„To máš pravdu. Vyměň si vodu ve vaně a kýblech za čerstvou.“

„Jo. Dík za připomenutí.“

Rok 2., den 25. (25. říjen)

Zvonění mobilu.

„Tak jak?“

„Nic. A co vím, tak jinde taky nic. Počasí, že by psa nevyhnal, a lidi už chodí normálně do práce. Nepůjdeme taky?“

„Já si myslím, že už práci nemáme.“

„Ty vole, co budeme dělat s tou hromadou morčat, slepic, psů a králíků? A to nepočítám zásoby!“

Rok 2., den 35. (4. listopad)

Zvonění mobilu.

„U mě pořád nic. Kašlu na to. Zítra jdu do práce a třeba mě vezmou zpátky. Sejdeme se a domluvíme se, co dělat. Jsme poslední idioti, co se klepou doma. Co ty na to Karle?“

....

„Karle?“

„Je mi hrozně zle.“

„Jano. Karel už to asi dostal. Zkusím se za ním stavit, třeba je to jen obyčejná chřipka.“

„Nikam nechod’.“

„Měl bych se na to podívat.“

„Koukni se na televizi. Je zákaz vycházení.“

Rok 2., den 36. (5. listopad)

Sledoval televizi jako očarovaný. Chřipka je zpátky. S víc než měsíčním zpožděním. Vláda nedala zákaz vycházení, ale nedoporučuje opouštět obydlí. Na dveře, kde už někdo onemocněl, se má dát papír se jménem nemocného. Kvůli pomoci.

Nebo kvůli zlodějům. Nebo pohřebákům?

Rok 2., den 37. (6. listopad) – Třetí vlna

Stále před televizí. Horký čaj, citron, polévky v sáčku, voda na pití, přenosný vařič na pevný lůh, baterky na svícení, vysílačka, mobil v nabíječce, ať co nejdéle vydrží, teploměr pod paží. Teplota 36,5. Tep zrychlený, asi od nervů.

Přijde, nepřijde? Měl silný průběh první i druhé vlny. Tak třeba třetí nepřijde.

SMS Karlovi: „Jak ti je?“ Žádná odpověď.

Mám jít za ním? Mám to risknout?

Půl dvanácté v noci. Stále nic. Už druhý den nedokážu pořádně usnout. Sakra. Jen ten stres mě zabije. Kašlu na to. Jdu za Karlem.

Vstal a vzal klíče. Od Karlova bytu a od Janina baráku. Oni mají klíče od jeho. Dali si je v hospodě.

Převlékl se. Ještě bunda a zavázat si tkaničky.

Zamotala se mu hlava. Narovnal se.

Je to ze stresu? Je to od nervů?

Podíval se do zrcadla. Trochu červené tváře.

Sakra, tak už se rozhodni.

Teploměr. Jistota je jistota.

Seděl na botníku. Oblečený v bundě. Teploměr pod paží.

Než teploměr zapípal, vyschlo mu v krku.

Zul si boty a sundal bundu. Do pyžama už se nepřevlékl.

Měl pocit, že mu ztuhly klouby. Jako by mu do nich někdo stříkl rozžhavený kov. Nemohl je ani ohnout.

Trhaně, jako robot se plížil k posteli. Dva kroky před ní upadl.

„To je konec,“ pomyslel si.

Rok 2., den 38. (7. listopad)

Probudil se do poledního dne. Venku padal déšť se sněhem. Doplazil se do postele. Klepal se zimou, zatímco tělo měl rozpálené. Plíce se mu plnily nějakou tekutinou, kterou nedokázal pořádně vykašlat. Nemohl dýchat a dusil se.

Upadal do bezvědomí. Děsivé halucinace o topení se v temném jezeře. Nebo v hrobě bez rakve. Jen s pusou plnou suchého písku, přes který se nedokázal nadechnout.

Rok 2., den 41. (10. listopad)

Probudil se. Děsivá žízeň. Všechna voda v okolí vypitá. Hrozný puch ze zvratků a moči.

Na zemi stovky ubrousků od krve.

Potácel se do koupelny. Vana plná chladivé vody.

Klekl si před vanu a zabořil hlavu do vody. Obrovská úleva od příšerného horka.

Lokal vodu. Pak zvedl hlavu a lehl si na zem.

Rok 2., den 42. (11. listopad)

Někdo ho chytil pod pažemi a odtáhl ho do postele.

„Děkuju, Karle.“

„Jak ti je?“

„Trochu líp. Otevři okno.“

Příjemný chlad do tváře. Pach spáleného tuhého lihu.

„Co ty?“

„Už dobrý. První tři dny jsem myslel, že to nepřežiju. Pak se to rychle dalo dohromady.“

„Akorát jsem chtěl jít za tebou, když to na mě přišlo.“

Mlčel a sledoval vodu na vařiči.

„Co Jana? Myslel jsem, že se staví.“

„Stihla mi zavolat, než spadla síť. První vlna dostihla ji i celou její rodinu.“

Rok 2., den 43. (12. listopad)

Seděl na posteli zabalený do náhradní deky. Svoji vyhodil.

Klepal se, ale bylo to opravdu zimou. Elektřina nešla, voda netekla, topení nehřálo a venku bylo pod nulou.

Sledoval na zemi ubrousky se zaschlou krví. Spouštěla se mu krev z nosu. A když kašlal, tak taky kašlal krev. Asi mu praskly nějaké žilky v krku.

Držel v ruce hrnek s horkým čajem. Sledoval tu spoušť.

„Kurva, já přežil třetí vlnu,“ říkal si v duchu.

Rok 2., den 44. (13. listopad)

Opíral se o okno a sledoval okolí.

Sklo příjemně chladilo čelo.

Všude byl naprostý klid. A ticho, které až začínalo děsit.

Dřív doléhaly z centra různé zvuky. Motory aut a autobusů, kvílení brzd. Zvuky z okolních baráků. Ale teď jen ticho. I ptáci jako by úplně utichli.

Voda netekla, elektřina samozřejmě také nefungovala.

Zásoby vody měl velké. Nenapustil jen svoji vanu, ale i vanu u sousedů. Navíc celou jejich koupelnu zarovnal kýbly a hrnci s vodou.

Měl dokonce i převařenou vodu v uzavřených lahvích.

Vstal z postele a s dekou přes rameno šel do ložnice rodičů.

Byly tam narovnány bedny konzerv, krabice s moukou a jinými trvanlivými potravinami.

Vrátil se do kuchyně.

Káva. Čokolády, cukr. Vše pečlivě zabalené.

Pískající morčata mu připomněla, že by jim měl vyčistit akvária.

Dal se do toho.

Večer se ozvala vysílačka.

„Jak ti je?“ ptal se Karel.

„Už je to lepší. Co ty?“

„Já jsem v pořádku. Jana ti nevolala?“

„Ne.“

„Měli bychom se za ní stavit.“

„Zítřka. Nebo pozítří. Ještě se mi motá hlava a pořád mi teče z nosu krev.“

„Jasně. Ty, Martine...“

„No?“

„Myslíš... myslíš, že to teď bude jako v té příručce tvého táty?“

„Nevím. Bojím se, že ano.“

„Takže teď.“

„Teď musíme začít shánět zbraně.“ Pohledem sjel na samostříly opřené v kuchyni o stěnu. Koupili je před nedávnem v obchodě a vyčerpali se z financí.

Karel mlčel. Asi také sledoval svůj arzenál.

„Zítřka v šest si zavoláme,“ ukončil rozhovor.

Rok 2., den 45. (14. listopad)

Nad lihovým vaříčem si ohřál čínskou polévku a masovou konzervu. Zajídal to suchary. Nebylo to ono, ale věděl, že to bude horší.

Seděl a pročítal příručku.

„Po třetí vlně se civilizace zhroutí,“ stálo tam. „Zhroucení nebude okamžité, ale pozvolné a bude nabírat stále větší obrátky. Čas se obrátí a lidstvo se posune zpět. Záleží na tom, kolik lidí zemře. Přibližný počet let návratu se dá určit podle procenta úmrtí. Pokud úbytek obyvatel po třech vlnách bude činit mnou předpokládaných 64 %, potom se procenta vynásobí 1,5 a vyjde číslo, o které se civilizace vrátí v čase. To znamená o 96 let.

To číslo nebude konečné. Lidé budou dál umírat na druhotné aspekty chřipky. Další nemoci, které napadnou oslabené lidstvo, války a hladomor. Myslím, že zvýší úmrtnost na 75 %. Takže lidstvo se do několika let posune zpět do devatenáctého století, do období páry. Pokud bude mít štěstí.“

Odložil příručku.

„Pokud budeme mít štěstí,“ pomyslel si.

Rok 2., den 46. (15. listopad)

Karel přišel ráno. Byl nezvykle zamlklý.

„Děje se něco?“ zeptal se ho.

„Poznáš to venku.“

Vyšli ven. Drobně chumelilo.

Svět se změnil.

Překvapilo ho to ticho a ta nehybnost.

Vyrazili k Janě.

Procházeli tichými ulicemi. Bylo slyšet jen sněhové vločky, jak dopadají na uschlé listí.

Z některého bytu se ozvalo zoufalé vytí psa.

Kráčeli pomalu a zastavovali se. Občas ho ještě přepadl dusivý kašel, který se rozléhal ulicemi.

Nad hlavami se jim ozvalo zakrácání. Několik havranů sedělo na římsách oken a beze strachu se procházelo pustou ulicí.

Na chodníku ležela mrtvola.

Přišli až k ní.

Kluk v jejich věku. Z posledních sil se asi vypoťácel ven, kde hledal záchranu.

Přišlo jim divné ho překročit, tak ho obloukem obešli.

Ozvalo se zařinčení skla. Z vedlejší ulice se vypotácel chlap, v každé ruce láhev. Zastavil se, sledoval je a pak zvedl ruce.

„Chlasejte vy hovada a přežijete cokoliv! I chřipku!“ Zamával láhvemi a odpotácel se pryč.

Šli dál.

Po chvíli se ozvalo vrčení motoru a proti nim se objevilo policejní auto.

Policisti dojeli až k nim a zastavili.

„Dobrý den. Kontrola dokladů.“ Jeden z policistů vystoupil.

Podali občanky.

„Smím vědět, co děláte venku?“

„Jdeme navštívit kamarádku. Stihla zavolat, než spadla síť.“

„Nemá se vycházet.“

„Mysleli jsme, že je to jen doporučení, ne zákaz.“

Sledoval je a podával jim občanky zpátky.

„Kde bydlí ta vaše kamarádka?“

Znejistěli.

„Ona se tam přestěhovala teprve loni. My jsme za ní byli, ale nekoukali jsme na ulici. Nenapadlo nás to.“

„Tak si nasedněte. Pojedeme se na tu vaši kamarádku podívat.“

Nasedli dozadu. Karel navigoval. Policista za volantem se tu moc nevyznal.

„Vy nejste odsud?“ zeptal se.

„Stáhli mě z akademie. Hned jak jsem vyzdravěl. Teď potřebují každou ruku,“ odpověděl řidič.

„A vy?“ zeptal se spolujezdce.

„Mě naverbovali asi před týdnem, já jsem ucho,“ usmál se spolujezdec. „Chřipka se mi zatím vyhnula. Co vy? Nechcete k nám?“

„Já nevím,“ pokrčil rameny. „Zatím se musíme dát aspoň trochu dohromady.“

Zastavili před domem.

„Tady to je.“ Zazvonili.

Ticho. Jen štěkot psů a kdákání slepic.

Stáli a nevěděli, co dělat.

„Máme klíče.“

„Nevíte, kde bydlí, a máte klíče od domu?“

„My jsme si je vyměnili. Kdyby. Víte.“

Kývnul hlavou.

„Tak otevřete.“

„Haló! Je tu někdo?“

„Ahoj kluci,“ vypoťácel se Roman, zabalený v dece.

„Zvonili jsme.“

„Na elektrický zvonek, když nejde proud?“

„Aha. Jsme idioti.“

Podíval se na policajty.

„Jana?“ zeptali se.

„Jana a táta už jsou skoro v pořádku. Máma nám ráno umřela.“ Sedl si na schody vedoucí do patra.

Rok 2., den 48. (17. listopad)

Protože už si to zažil, šli s Romanem vyřídit pohřeb.

Roman pro něj přijel. Nasedl a jeli do nemocnice. Město bylo tiché. Občas se objevil nějaký chodec, který při zvuku auta zastavil a sledoval je.

Jednou minuli auto. Mělo přívěsný vozík a bylo naložené věcmi.

Kousek od nemocnice se jim do cesty opět postavilo policejní auto.

„Co pořád mají?“ vztekal se Roman, když tahal doklady.

„To je vaše auto?“ ptal se policajt a nahlédl dovnitř.

„Ne, souseda. Mám ho k dispozici,“ ukazoval Roman techničák.

Policista sledoval klíčky v zapalování.

„Kam máte namířeno?“

„Umřela mu maminka, tak jedeme do nemocnice za doktorem, aby mu vystavili úmrtní list,“ ukázal na Romana.

„Úmrtní list?“ zeptal se nevěřicně policista. „Teď se žádné listy nevydávají. Nemocnice je zavřená.“

„A kde se ordinuje?“

„Nikde.“

„A co máme teda dělat?“

Policista chvíli mlčel. Pak pološeptem řekl.

„Pokud nechcete, aby skončila v hromadném hrobě, pohřbete ji sami,“

podal Romanovi zpátky doklady.

Rok 2., den 49. (18. listopad) – Pohřeb

Časně ráno vyrazili pěšky ke Kovaříkům. Míjelo je několik aut. O mnoho víc než včera.

Většinou to byly dodávky.

„Co se to děje? Nějaké stěhování?“ divil se Karel.

Procházeli okolo obchodu, před kterým stála zaparkovaná jedna z dodávek. Dveře obchodu byly vypáčené a několik lidí zevnitř vynášelo bedny s jídlem.

Za chvíli bylo auto plné. Zaklapli dveře a odjeli.

Nakoukli do poloprázdného obchodu.

„Nevezmeme něco?“

„To přece nejde!“

Nerozhodně stáli před obchodem. Okolo projelo policejní auto. Policajti na ně koukali zevnitř auta, ale ani nezpomalili.

„Chápeš to?“

Zavrtěl hlavou.

„Možná věděli, že jsme to nebyli my.“

Opatrně vstoupili do krámu. Na zemi se válely hromady vysypaného jídla.

„Vezmeme si košíky, a když tak budeme tvrdit, že jsme chtěli nechat peníze na pokladně.“

„Tak tomu bych jako polda nevěřil.“

Ale košíky si vzali.

Naplnili je trvanlivými potravinami.

U pokladny to přeházeli do batohů a igelitových tašek.

„Co teď?“

„Půjdeme jako by nic.“

Opatrně vykroukli. Nikde nikdo.

Vyrazili dál. Batohy narvané a v rukou igelitky.

„Jsme opravdu nenápadní,“ otočil se.

Před krámem zase stála dodávka. Policejní auto se jí vyhnulo a jelo dál.

„Chápeš to?“

„Prostě, chcete mi říct, že policajti jeli dál a ani si nevšimli těch lidí, co tam rabujou?“ Pan Kovařík se napil vodky, kterou přinesli z krámu.

„Přesně.“

Všichni kroutili nevěřičně hlavou.

„Myslíš, že se nic nestane, když si tam dojedeme taky?“ ptal se Roman.

„Za pokus to stojí. Ale možná je na to osobák málo.“

„Vím o dodávce. Koušek odsud.“

„A umíš ji nastartovat?“

„Vždyť jste mě donutili se to naučit.“

„Aspoň nepovezeme maminku na přívěsným vozíku,“ uzavřel debatu pan Kovařík.

Dodávka měla příhodnou černou barvu. Nejprve obešli domy v jejím okolí a ptali se na majitele. Z deseti baráků, které obešli, pouze v jednom měli pocit, že někdo je, ale neotevřeli jim. A možná to byla jen iluze.

Roman se dostal dovnitř dodávky rychle. Vytrhal dráty a pospojoval to.

Zabralo mu to asi půl hodiny.

Benzín byl skoro na nule, tak u Kovaříků dolili z kanystru.

Naložili paní Kovaříkovou, zabalenou v prostěradle, do dodávky a odjeli na hřbitov.

Nikdo tam nebyl, ale před hřbitovem stálo několik čerstvých hrobů. Byly na nich dřevěné kříže a jednoduchý nápis.

Někdo měl stejný nápad.

Přestože trochu chumelilo, zem ještě nebyla promrzlá.

Střídali se v kopání.

Hrob nebyl hluboký.

Pronesli krátkou řeč. Napili se vodky z vyrabovaného krámu.

Roman pít nechtěl. Kdyby ho kontrolovala policie.

Připadalo jim to absurdní, ale nevymlouvali mu to.

V noci jim volala Jana vysílačkou, že kousek od nich hoří.

V paneláku byl klid.

Domluvili se, že se přestěhují na pár dní do nějakého volného bytu v paneláku. Než se situace uklidní.

Ve vilové čtvrti nebylo bezpečno.

Rok 2., den 50. (19. listopad)

Před panelák přijela dodávka. S Karlem a s Romanem vykládali věci.

„Všechno v pořádku?“

„Kontrolovali nás policajti.“

„Fakt? A co říkali autu?“ Pohledem projel kabely trčící ze spínací skříňky.

„Nic. Jen se ptali, co vezeme. A kde jsme to vzali. Když jsem jim řekl, že je to ode mě z domova, kejvali hlavou, jako že mi věří. Ale bylo jim to asi jedno. Ptali se, jestli máme zbraně. A dali nám tenhle papír.“

Projížděl očima leták.

V nejbližším čase se máme dostavit na radnici. Noční zákaz vycházení.

V noci byla z centra slyšet střelba.

Rok 2., den 51. (20. listopad)

„Támhle za rohem je ten obchod,“ ukazoval Romanovi. Ten přibrzdil.

Náhle se zpoza rohu ozvalo několik výstřelů a kvílení brzd. Pak vyrazila bílá Avie. Snažila se vytočit zatačku, ale nedařilo se jí to. Odřela se o stojící auta, zabočila a s pískáním projela okolo.

Roman dupnul na brzdu.

„Co se stalo?“ zeptal se Karel.

„Slyšels to? Tam někdo střílel.“

„Ta Avie měla prostřílený gummy.“

Vystoupili s auta. Pomalu se přibližovali k rohu.

„Tak se koukni,“ zašeptal.

Karel opatrně vykoukl.

„Je tam několik chlápků,“ zašeptal, když stáhnul hlavu. „A mají tam nějaký auta.“

„Tak tenhle obchod už má majitele.“

Rychle se vrátili do dodávky. Roman zařadil zpátečku a opatrně vycouval.

„Co teď?“

„Večerka u kina,“ vzpomněl si.

„Tak jedeme.“

Dojeli ke kinu. Večerka byla zadělaná mříží. Někdo se snažil už mříž vypáčit, ale nepovedlo se mu to.

„Co teď? Máme na to něco?“

Roman ukázal hlavou na dodávku.

„Tohle.“

V první chvíli nechápali.

Roman vytáhl z útrob dodávky tažné lano a přivázal ho k mříži. Druhý konec k dodávce.

„Jděte dál,“ doporučil jim a sedl si za volant.

Dodávka sebou trhla a mříž se vyvalila z pantů.

Chvíli čekali, jestli ten zvuk někoho nepřilákal. Ale bylo ticho. Rabující bandy se soustřeďovaly na obchody v centru.

„Dobrý,“ ukázali Romanovi palce. „A co dveře?“

Ukázal na kontejnerovou popelnici. Tentokrát chápali rychle.

Rozjeli kontejner proti dveřím.

Rána to byla obrovská. Dveře vydržely, ale okolo se začala sypat omítka.

Roman zatroubil a zařadil zpátečku.

Uhnuli. Dodávka se natlačila na kontejner a vmáčkla ho do obchodu.

Dveře se vyvalily dovnitř i s obrubněmi.

Roman přeřadil a vyjel ven.

Vytáhli kontejner.

„Tak co?“ zkontroloval Roman odřený zadek dodávky.

Vlezli do obchodu.

„To je smrad,“ konstatovali.

„Co bereme?“

„Všechno.“

„No ne. Podívej,“ ukázal na prosklenou lednici, kde už plíseň pokrývala sýry a salámy. „Nečekal jsem, že to tak rychle zplesniví.“

Ovoce a zelenina, to byla jen hromada plísně. Krabice s mlékem se nafoukly a některé explodovaly. Balené maso a uzeniny se změnilly v hnědou mazlavou kaši.

„No to je puch.“ Martin měl pocit, že se začne dávit. Ostatní na tom nebyli o nic lépe.

„Přechlastáme to.“

Zašel k pokladně. Vzal láhev z nejvyšší cenovkou.

„Vždycky jsem chtěl ochutnat pití za osm stováků.“ Otevřel láhev, lokl si a podal Karlovi.

Ten ochutnal.

„Nepoznám rozdíl,“ podal láhev Romanovi.

Roman si symbolicky cucnul. Pak se zadíval na krabičky cigaret u pokladny.

„V Anglii jsem občas kouřil. Ale doma to máma nerada viděla.“ Otevřel krabičku, zapálil si a nabídl ostatním.

Zavrtěli hlavou.

„Mně se ještě spouští krev, když kašlu,“ odmítl Martin.

Roman strčil krabičku do kapsy.

„Tak se dáme do nakládání, než sem někdo přijede.“

Naložili plné auto a dojeli s ním před panelák. Tam to vyskládali.

Ostatní vylezli a začali to odnášet nahoru.

Venku postávalo několik lidí.

„Kam pro to jezdíte?“ zeptal se jeden z nich.

„Do večerky u kina.“

„A pomoct nechcete?“

Prohlížel si je.

„Dva ještě vezmeme. Ale potom už by nás bylo moc.“

„Umím řídit dodávku,“ promluvil jeden z dvojčat, která už asi rok bydlela v paneláku.

„To by šlo. Kousek odtud je ještě jedna, kdo chce, ať si nasedne,“ otevřel Roman úložný prostor dodávky.

Cestou nabrali další dodávku. Dojeli s ní k večerce. Stálo tam už pár lidí, ale když viděli tu bandu, co se vyhrnula z dodávek, odkráčeli stranou a nechali je nakládat. Jen je zamračeně sledovali.

„Mám pocit, že tohle bude do večera prázdný,“ bručel Martin.

„Začali jsme pozdě. Podívej se, většina krámů už je vytlučenejch.“

„Zkusíme hypermarket na kraji města.“

Před hypermarketem stála vojenská auta.

„Je to fakt armáda, nebo jen parta, co si na ni hraje?“ zeptal se Karel.

„Nevím,“ pokrčil Roman rameny a zařadil rychlost. „V každém případě jsou v přesile.“

Martin měl pravdu. Do večera večerku vyprázdnili nejen oni, ale i jiné bandy. Podařilo se jim ještě objevit malou vinárnu, která neměla vypáčené dveře.

„Chlast, cigára, brambůrky ožraný od kryš,“ komentoval Karel úlovek.

„Co naděláš,“ hodil jeden z dvojčat do úložného prostoru další bednu s cigaretami. „Až se situace zlepší, tak na cigárech a chlastu uděláme balík.“

„Jak zlepší?“

„No, až se všechno vrátí do normálu. Začne týct voda, půjde elektrika, hlavně televize a internet, budeme rádi, že jsme si nasyslili chlast a všechno ostatní.“

„Až poteče voda a půjde elektrika?“ nechápal Roman.

„No jasně. Vloni jim to trvalo docela dlouho, než to zapnuli, ale letos počítáme, že to půjde rychlejc.“

Roman s otevřenou pusou sledoval dvojče, jak se vrací do vinárny.

„Dej si panáka a neřeš to,“ podal mu Martin láhev.

„Nemůžu pít. Řídím.“

„Neubude,“ napil se Martin.

Večer se utahaní sešli v bytě, kam naskládali většinu úlovku.

„Pěkná hromada,“ konstatoval Karel a vzal jednu konzervu.

Seděli pohromadě a cpali se vším možným.

„Vepřová konzerva a slané keksy,“ zvedl Martin sušenku proti světlu svíčky.

„Pořádný jídlo jsme nejedli už hodně dlouho,“ řeklo jedno z dvojčat.

„Jak se vlastně jmenujete?“ zeptal se Karel dvojčat.

„David a Michal,“ kývli jeden na druhého.

„Michal David?“ zasmál se Karel.

„No, táta byl veselá kopa,“ ušklíblo se jedno z dvojčat. „Ve škole jsme to měli pořád.“

„Vy tu ale nebydlíte dlouho?“

„Rok.“

„Rok?“

„No. Máma loni umřela. O tátovi nevíme už od dětství. A když se nás ptali, kam půjdeme, řekli jsme, že k babičce.“

„Tady bydlela vaše babička?“ zajímal se Martin.

„Ale ne,“ zavrtěl se Michal (nebo David). „To jsme tvrdili proto, aby nás nedali do děcáku. Nám v té době nebylo osmnáct.“

„Aha,“ pochopil Martin.

„Nikdo si to neověřoval. Tak jsme se vlámali do jednoho bytu. Nikoho to moc nezajímalo.“

„To je dobrý,“ zvedl k nim palec Roman.

Ozvalo se zaklepaní.

„Je otevřeno,“ houkl ke dveřím Karel.

Dveře se opatrně otevřely. Stála tam Tamara, Ukrajinka z přízemí.

„Dobrý den,“ pozdravila.

„Dobrej,“ pozdravili ji zpátky.

Stála mezi dveřmi a přešlapovala.

„Chtěla jsem se zeptat, kde vy vzali jídlo,“ začala.

„No kde – v obchodě.“

„Já byla na úřadě a řekli mi, že jídlo budě, ale mám počkat.“

„No. V čem je problém?“

„Já nemám žádné jídlo,“ podívala se nešťastně na hromadu konzerv v koutě.

Chvilku mlčeli.

„Vemte si, co potřebujete,“ řekl po chvílce Martin.

Poděkovala a vzala si pár konzerv.

„Já vrátím. Až bude jídlo,“ slibovala.

„Jo,“ kývli.

Zastavila se mezi dveřmi.

„Budě jídlo?“ ujišťovala se.

Pokrčili rameny.

Podívala se na zpoila snědené konzervy a sušenky.

„Umím vařit. Pracovala jsem ve školní jídelně.“

„Ani mi školní jídelnu nepřipomínej,“ otřepal se Martin.

„Lepší než sušenka a studená konzerva.“

„To je pravda.“

„Kdyby byla bomba na plyn. Nebo něco, kde by se dalo upéct z mouky.“

„Myslíš chleba a rohlíky?“ ožili.

„To asi ne, ale nějaké placky.“

„Pořád lepší než sušenky.“

Rok 2., den 52. (21. listopad) – Radnice

Časně ráno vyrazil na radnici. Podle příkazu policie.

Na radnici bylo několik lidí, většinou v jeho věku. U stěny vyrovnaná hromada knížek.

Chřipka, její vznik a následky, stálo na obalu.

Vzal si jeden výtisk a pročítal ho.

Autor vycházel ze stejných zdrojů jako jeho táta.

Podobné grafy.

Navíc tam bylo jen o vzniku chřipky. To už tátu asi nezajímalo.

Dlouhá inkubační doba. Vir se neprojevuje, dokud není hodně silný. Proto tělo nebojuje od počátku. Ani vy si neuvědomujete, že ho roznášíte. V globální společnosti nakazíte stovky lidí. A potom najednou útok. Nástup nemoci je rychlý. Během několika hodin.

To mi povídejte. Nedošel jsem ani k posteli.

Špatná nemoc. Zabíjí lidi. Tím se připravuje o hostitele.

Koho to zajímá.

Hodil knihu zpátky na hromadu a raději se zaposlouchal do šepotu z okolí.

„Prej zemřelo devadesát procent,“ uslyšel z jedné strany.

„To je nesmysl. Hodně lidí odjelo pryč,“ odpovídal někdo jiný.

„U nás v činžáku jsme zbyli tři.“

„Co chtějí dělat?“

„Zavřou nás do sběrných táborů a odešlou nás makat na venkov.“

„To je blbost.“

„Ve městě se neživíme. Dohodnul jsem se s ostatníma, že se přemístíme k nám na chalupu a tam začneme osídlovat.“

„Co když vás někdo přepadne?“

„Děda byl myslivec, máme tam nějaké pušky.“

„Prej nás sestěhujou dohromady, do jinýho města.“

„Tomu nevěřím.“

„Kamarád viděl na nádraží takový ty vagóny, jak s tím vozili židy do koncentráku.“

„Tak vyříd' tvému kamarádovi, že je magor.“

Rozhovor plynul v podobném duchu ještě chvíli. Lidi se střídali, jak přicházeli a odcházeli. Konečně se dostal na řadu.

V kanceláři světlo a teplo. Mají asi někde generátor. Mladý úředník. Staří umřeli.

Vyptával se ho na různé věci. Jestli byl trestaný, jestli je manuálně zručný.

Odpovídal popravdě.

Pak se ho ptal, jak je na tom s jídlem.

„Něco mám, ale rychle to mizí.“

„Jídlo bude problém. Jste schopni si v nejbližším čase nějaké opatřit?“

„Nevím, jak to myslíte? Obchody jsou zavřené a prázdné.“

„Vláda toleruje vstup do opuštěných objektů za účelem zajištění potřeb nezbytných k životu.“

Proto policajty nezajímalo to auto, ani ty věci v něm.

„Povoluje rabování?“

„Takhle bych to nedefinoval. Zlato a jiné cenné kovy byste měl ponechat na místě nebo odevzdat příslušným úřadům. Také benzín a nafta je nyní strategická surovina.“

„Benzínu potřebuju málo. Jen do auta.“

„Tak s tím je konec. Zákaz používat motorové dopravní prostředky,“ zamával nějakým papírem.

Nevěřicně se usmál: „To se jako nesmí jezdit autem? Vždyť se jich venku válí hromada,“ ukázal rukou k oknu.

„Nově platná vyhláška. Pokud vás zastaví policie v autě, můžete mít problém.“

„A to mám tahat jídlo na zádech?“

Úředník pokrčil rameny. „Sežeňte si vozík.“

Mlčel a zíral, jestli si z něj nedělá legraci.

„Zařídím se podle toho,“ vysoukal nakonec ze sebe.

„Pak je tu ještě jiná možnost, jak si zajistit stálou stravu.“

„Jaká?“

„Nastoupit k ozbrojeným složkám státu.“

„Jako voják?“

„Jako voják nebo policista. Má to hodně výhod.“

„Ne, nemám zájem.“

„Rozmyslete si to. Nebudu vám nic nalhávat. Doba je zlá a bude boj o kousek chleba.“

„Rozmyslím si to.“

Rok 2., den 53. (22. listopad)

„Říkal jsem to,“ zuřil Roman, když mu řekli o zákazu používat benzín.
„Kdybyste mě tehdy poslechli, mohli jsme jezdit na dřevoplyn.“

„Tak ho udělej teď.“

„Ale já nevím, jak se to dělá. Mám ty věci stažený v počítači. Ale ten nejde.“

Podívali se na sebe.

„Jestli nepostavíš auto na dřevoplyn, budeme to muset tahat na dvoukoláku.“

„Dobře vám tak,“ odsekl jim.

Rok 2., den 54. (23. listopad)

Obcházeli byty v paneláku. Bušili do nich. Když se nikdo neozýval, vylomili zámek.

Někde to šlo. Někde nešel zámek vylomit, tak vypáčili dveře. Pancéřové dveře jim nešly. Rozhodli se, že se později spustí z vyšších pater po laně a dostanou se dovnitř oknem.

Rok 2., den 55. (24. listopad)

Stále procházeli byty. Připojilo se k nim několik lidí z okolí. Společně si vyměňovali názory a rady.

Vloupali se do několika aut. Vybrali z nich baterie, přehrávače, lampy. Roman montoval primitivní osvětlení z autobaterií a zároveň i hudbu z přehrávačů.

Rádia u přehrávačů byla tichá. Nevysílala žádná stanice. Pouze někde, kde byly dlouhé vlny, slyšeli nějaké praskání, pípání a cizí jazyky. Angličtinu a čínštinu.

Rok 2., den 57. (26. listopad)

Začaly docházet brambory. Občas něco někde našli, ale bylo toho málo.

Chleba a jiné pečivo se nedalo jíst. Pokud to ale nebylo plesnivé, brali to s tím, že to později rozemelou na placky.

Rok 2., den 58. (27. listopad)

Z přibližně sta partají v paneláku přežilo dvacet dva lidí. Ne všichni umřeli na chřipku. Hodně lidí se odstěhovalo pryč. Ale přesto to číslo bylo vysoké.

Dvanáct mužů, osm žen. Jeden starý pán. Jmenoval se Antonín Otáhal.

A jedno dítě. Dole v přízemí žila Ukrajinka s manželem. Jmenovala se Tamara a její kluk Nikolaj. Manžel odjel po první vlně za rodiči na Ukrajinu a už se nevrátil.

Několik dalších lidí se sestěhovalo z okolí. Nebylo to hned, ale přirozený pud nutil lidi se sdružovat, a tak komunita v paneláku začínala utěšeně vzrůstat.

V některých bytech byli mrtví. Bohužel už i v rozkladu. Nevěděli si s nimi rady.

Otevřeli okna a vpustili na ně zimní vzduch.

Na radnici jim řekli, že mají mrtvé vyskládat před barák a pak to ohlásit. Moc se jim nechtělo, ale úředník byl nekompromisní.

Pokud chcete přežít, musíte něco dělat. Nemáme lidi na vynášení mrtvých. Venku je naloží a odvezou do společných hrobů. Ale vynést je musíte vy, jinak se rozloží uvnitř a zamoří barák.

Obešli lidi, kteří přežili a domlouvali se s nimi.

Jeden pár odjel z města. Další dva lidi ubyli.

Rok 2., den 60. (29. listopad)

S respirátory na obličeji a v gumových rukavicích vyťahávali mrtvé před barák. Vynášeli je většinou i s postelemi, zastlané do dek.

První trvali nejdéle. Pak získali cvik a stali se otrlejšími. Už je neděsily obličeje mrtvých.

Mrtvé překryli dekou, ovázali provazem nebo čím se dalo, postelím urazili nohy a spouštěli je po schodišti. Nakonec udělali na střeše kladku a mrtvé spouštěli z oken. Podle příkazů z radnice ke každému mrtvému přidali buď jeho doklady nebo jméno, o kterém si mysleli, že mu patří.

Rok 2., den 62. (1. prosinec) – Odvoz mrtvých

Přijelo obrovské auto. Někdo v kombinézách a maskách vytahal mrtvé z postelí a naskládal je do černých pytlů. Naložili je na vůz.

Doklady mrtvých a papíry od nich zase házeli do jiného pytle.

Shromáždili se před panelákem a sledovali to.

Postavy v kombinézách dokončily své dílo, zamávaly jim a odjely.

Před panelákem se válelo přes padesát prázdných postelí.

Rok 2., den 63. (2. prosinec)

Složili postele na hromadu a zapálili je. Jeden mladík z horního patra řekl, že je to neekologické, že se tím do ovzduší dostává hromada rakovinotvorných látek.

Rok 2., den 64. (3. prosinec)

Baterie z automobilů hrozně rychle odcházely. Nevěděli, co s tím. Zkusili je dobíjet v odstavených autech, ale přišlo jim to jako plýtvání cenným benzínem a naftou.

Dohodli se, že se udělá speciální převod k motoru, kterým se bude moci nabíjet několik baterií najednou. Ale nějak na to pořád nebyl čas.

Rok 2., den 65. (4. prosinec)

Jana s tátou a s Romanem se přestěhovali do paneláku. V noci se několikrát na okraji města střílelo a necítily se tam bezpečně. Některé baráky někdo zapálil.

Odvezli kamna. Prošli jiné baráky na okraji a posbírali, co se dalo.

Měli dvě dodávky. Benzín získávali tím, že ho vysávali z jiných aut. Nádrže nechávali otevřené, aby bylo vidět, že už tam nic není.

Rok 2., den 67. (6. prosinec)

Na střechu, i přes sníh, který se tam hromadil, dali další kladku. Pomáhalo jim to dostávat věci do vyšších pater.

Roury z kamen protáhli rozbitým oknem ven. Okna, kterými procházela roura z kamen, částečně zazdili, částečně vyplnili nehořlavým materiálem.

Konečně mohli některé místnosti vytopit na relativně příjemnou úroveň. První, kdo se v těch místnostech vyhříval, byla domácí zvířata.

Rok 2., den 68. (7. prosinec)

Po domluvě se přistěhovalo několik lidí z míst, kde žila Jana s Romanem. Na okraji města nebylo bezpečno.

Stále přicházeli i další lidé z okolních paneláků. Domluvili se, že si vezmou byty, které už byly na sto procent bez majitele. Většina lidí se zapojovala do práce na paneláku bez problémů.

Jejich auta odchytila policie. Byla jim zabavena. Protože používali benzín a protože byla použita k obstarávání věcí.

Policajt se jim snažil vysvětlit, že autem si navozíte více věcí a častěji než ostatní, čímž znevýhodňujete jiné lidi, proto byl vydán tenhle příkaz. Zakázat běžným obyvatelům používat automobily.

Karel řekl, že je to státní buzerace, a bylo vidět, že ti policajti si to myslí taky.

„Zabírat auta lidem, který se s nima snaží sehnat jídlo, je sviňárna,“ myslel si Martin. „Jsem rád, že jsem se nedal k policii, na tohle bych neměl žaludek.“

Rok 2., den 69. (8. prosinec)

Na dveřích paneláku se objevil papír, že se mají vždy jednou týdně dostavit na radnici. Nemusí všichni, stačí, když si ze svého středu zvolí jednoho, který za ně bude mluvit.

Zvolili jeho.

Rok 2., den 70. (9. prosinec)

Okapy napojili na vany vytrhané z koupelen. Pod první rouru vždy namontovali síto, které zachycovalo hrubou nečistotu, a pod něj vak z plátna na jemnější nečistoty. Přepad z vany vždy napojili na další vanu, položenou o něco níže. Tak se jim podařilo v dešťových dnech zajistit velké množství vody. Ale většinou bylo vody málo.

Voda se začala jevit jako problém. Hlavně na mytí.

Odpady stále fungovaly, to byla obrovská výhoda, ale s mytím a praním prádla se tolik neobtěžovali. To, že smrdí, jim začalo docházet, když si vzali čisté oblečení a pak se přiblížili k tomu špinavému.

Drobná zranění se špatně hojila, byli po nemoci celkově vysílení a to byl také jeden z důvodů, proč se v komunitě objevila žloutenka.

Nakonec bylo rozhodnuto, že v jedné garsonce zřídí společnou koupelnu a prádelnu.

Pan Kovařík s Romanem a ještě s pár lidmi tam napojili velká kamna, izolovali místnost a obložili podlahu a stěny dlažbou a kachlem. Udělali v podlaze odpady a ty napojili na odpad v paneláku.

Dohodlo se, že se pravidelně – alespoň jednou týdně – musí každý kvůli hygieně vykoupat. To znamenalo dovézt si vodu z říčky, protože jinak byl vody nedostatek, ohřát ji ve velkém hrnci a ve vaně se pořádně vydrbat. Praní špinavého prádla dostaly na starost ženské, kterým se za to ale většinou platilo nějakým dárkem.

Bohužel se to stále nedodržovalo, nakonec to vyústilo v nepříjemné kožní plísň a další nemoci ze špíny.

Ve sklepech, kde byla uložena část zásob, se začalo objevovat větší množství hlodavčích exkrementů. Začali pokládat pasti.

Rok 2., den 71. (10. prosinec)

Přivezli si velký dvoukolák a nějaké menší vozíky. Dohodli se, že začnou objíždět město a sbírat, co se dá. Rozdělili se na dvojice.

Každý si vybral nějakou ulici, kterou bude vytěžovat.

Rozhodli se, že udělají dílnu v druhém patře. Stěhováním těžkých kusů bylo komplikované, původně měla být dílna ve sklepě, ale nedostatek světla se začal projevovat jako velký problém.

Všimli si několika baráků, kde se lidi také spojili do komunity. Měli okna zazděná do výšky prvního patra.

Rozhodli se udělat to také tak.

Rok 2., den 72. (11. prosinec)

Procházeli městem a hledali potraviny.

Všechny obchody s potravinami a sklady potravin už byly prázdné. Co zůstalo, podlešlo zkáze.

Navíc se v obchodech objevovali potkani a toulavá zvířata.

Několikrát je dokonce pronásledovala hladová psí smečka.

Nakonec se rozhodli věnovat opuštěným bytům. Dostali se do několika z nich. Vždy naskládali plný vozík a vrátili se.

Brali potraviny, cennosti, alkohol, čisticí prostředky.

Denně se otočili několikrát.

Rok 2., den 73. (12. prosinec) – Přepadení

Zajeli do míst, kde bydlel Karel. Činžovní domy.

Karel se stavil doma pro nějaké drobnosti, co tam ještě nechal. Když se vrátil, mrštil klíčem od bytu přes celou ulici.

„Už tam někdo byl.“

„Třeba klepal. A když nikdo neotevřel...“

„To je hnusnej pocit – vědět, že se ti někdo hrabal ve věcech,“ položil na vozík tašku, ve které měl věci, co doma ještě posbíral.

„Fotky?“ zeptal se Karla.

„Notebook.“

„Na co, když nejde proud?“

„Mám tam fotky, vlastně všechno. Až někdy proud půjde, vytisknu to.“

„A myslíš, že někdy půjde?“

„Určitě, jednou. Snad,“ zamyslel se.

Naplňili vozík a odvezli ho domů. Pak se vrátili a otevřeli nějaký byt.

Nebyla tam žádná těla. Majitelé odjeli pryč. Probírali se věcmi.

„Vždycky mám takovej divnej pocit, jako že by se mohl majitel vrátit a nachytat nás,“ ulevil si.

„Já mám zase takovej divnej pocit, že nás někdo sleduje.“ Karel si stoupl

k oknu, za záclonu.

Stoupl si vedle něj. Na chodníku stálo několik postav.

„Co teď?“

„Nic. Vozík máme u vchodu. Kdyby chtěli, tak ho vezmou a odejdou.“

„Naložíme jen tohle a radši pojedeme jinam.“

Sešli ze schodů a hodili těch pár krabic na vozík. Karel chytil držadlo a vyrazil. On zatlačil zezadu.

„Hej,“ ozvalo se za nimi.

„Přidáme,“ zašeptal.

Zatlačili a snažili se přidat.

Nemělo to šanci. Brzo je dohnali.

„Stůjte,“ poručil jim neznámý hlas.

Poslušně se zastavili.

„Co chcete?“

„Vypadněte,“ ukázal jim jeden, aby vypadli od vozíku.

Nerozhodně stáli.

„Nerozuměli jste?“ Výhružně je obstoupili.

„To jsou naše věci,“ okusil se o odpor.

Dostal ránu pěstí. Přímo na nos. Bolest prostoupila jeho tělem a úplně ho ochromila.

Spadl na zem. Někdo do něj kopal.

Schoulil se do klubíčka a kryl si hlavu a břicho.

Vedle sebe uslyšel pád dalšího těla. Mlátili Karla.

Pak to na chvíli ustalo.

Pustil si hlavu a sedl si.

Na čele ucítil tlak kovu.

„Zopakuj mi to? Čí to je?“

Sledoval pistoli, která se opírala o jeho hlavu.

„Vaše.“

Tlak kovu zesílil.

„Nahlas.“

„Vemte si to všechno!“

Tlak na čelo povolil. Pak následoval úder železem do spánku.

Znovu se složil na zem.

Z nosu a rozseknuté kůže na spánku se mu valila krev. Olizoval si rty a cítil její chuť. Z dálky slyšel kodrcání vozíku.

Někdo ho zvedl.

„Dobrý?“ zeptal se Karel.

„Vůbec ne,“ sedl si na zem a opřel se zády o barák.

Karel si sedl vedle něj.

„Měli pistoli.“

„Všiml jsem si,“ podíval se na Karla. Krev z něj netekla, ale pod okem se mu dělala monokl.

„Kurva,“ ulevil si Karel.

Opřel se hlavou o zeď. Zvedal se mu žaludek a celý se třásl, jak v něm pulsoval adrenalin.

„Musíme si taky sehnat pistole.“

„Ty bys vystřelil?“

„Nevím. A ty?“

„Taky nevím. Ale teď mám vztek, že bych vraždil.“

Karel sledoval nebe, opřený hlavou o zeď.

„Co když přijdou k nám? Do paneláku? A všechno seberou?“

Rychle se zvedl a zapotácel se.

„Jdeme domů.“

Rok 2., den 74. (13. prosinec)

Střelba z centra. V noci zář z několika požárů.

Rok 2., den 75. (14. prosinec) – Na úřadě a zastřelený policista

Podle vyhlášek, které se objevovaly všude možně, se dostavil na radnici. Cestou tam ho kontroloval policajt. Vyptával se ho, kam jde a proč.

Vysvětlil mu to.

„Co se vám stalo?“ zeptal se a ukázal na rány na spánku.

„Přepadli nás. Zmlátili mě pistolí,“ žaloval.

„Hlásili jste to?“

„Měli jsme strach, že jdou k nám domů. Tak jsme hnali nejdřív tam. A potom v noci, to už se každý bojí vystrčit nos.“

„Nahlaste to. Jestli měli pistoli, můžou ji použít na něco horšího,“ podal mu doklady. „Pokud to neoznámíte, mohlo by se vám to vymstít, až někoho zabijou.“

Měl pravdu.

Vzal doklady a strčil si je do kapsy. Podíval se znovu na policajta. Mohl být tak o rok starší než on. A možná ne. Vypadal utahaně. To přidává na věku.

„Vypadáte hodně utahaně.“ Sledoval jeho odznak. Táhly se přes něj škrábance, jako kdyby ho čistil drátěným kartáčem. Dělal velké písmeno V.

„Jsem ve službě už dvacet čtyři hodin,“ ulevil si policajt. „Je nás strašně málo.“

Na úřadě moc lidí nebylo. Úředník vytáhl jeho složku. Překvapilo ho to. Prostě, papír je věčný.

Rozložil desky a chvíli v nich studoval.

„Jak jste na tom s vodou?“ zeptal se Martina, aniž zvedl oči od pročitání.

„Užitkovou získáváme rozpouštěním sněhu, popřípadě donáškou z blízkého potoka.“

„A pitnou?“

„Kousek od baráku máme studánku. Kdysi se nepoužívala, kvůli pesticidům z polí, ale teď není na vybranou.“

„A jídlo si opatřujete jak?“

„Máme nějaké zásoby.“

„Kolik?“

„Trochu.“

„A můžete si jídlo opatřit jinak?“

„Nevím jak,“ kroutil se.

Úředník zavřel desky.

„Pane Hovorný. Už jsme se myslím o tom spolu bavili. Na rovinu vám řeknu, že stát toleruje vstup do soukromých objektů za účelem opatření základních potřeb nutných k životu za předpokladu, že objekt nemá majitele.“

„Nerozumím.“

„Pokud mi řeknete, že si potravu opatřujete tím, že se vloupáváte do

opuštěných bytů, tak je mi to jedno.“

„Občas to děláme.“

„Zajímá mě, jestli jste v těch bytech někdy nenarazili na nějaké zbraně.“

„Ne.“

„Opravdu ne?“

„Ne.“

„Opravdu jste tam nikdy nenalezli žádnou zbraň?“

„Jednou na stěně šavli.“

„Mám na mysli střelnou zbraň.“

„Ne. A kdybych našel, samozřejmě bych ji odevzdal.“

Zamračně ho pozoroval

„Nalezl jste v těch objektech nějaké zlato nebo jiné cennosti?“

„Nemám zájem o zlato ani o cennosti. Jde mi jen o potraviny a věci nutné k přežití.“ Začal být podrážděný

„Opravdu?“

„Opravdu.“

„Je totiž mou povinností vás upozornit, že dochází k násilnostem proti jednotlivcům i skupinám osob, a proto byl vyhlášen výjimečný stav a za držení zbraně může být v určitých situacích provedena okamžitě exekuce.“

„Myslíte zabavení majetku?“

„Myslím poprava,“ podíval se na něj svrchu.

„Zbraň nemám, ale potřebovali bychom. V noci slýcháváme střelbu.“

„Jedině když vstoupíte do nějaké ozbrojené složky státu.“

„Jiná možnost není?“

Chvilku mlčel.

„Vzniká určitá forma domobrany. Je možnost vám na krátkou dobu propůjčit zbraň i s příslušným povolením.“ Nějak mu to nešlo z úst.

„A jak se to dá vyřídit?“

„To řeší policie. Ale ta v těchto případech není moc vstřícná.“

Otráveně se vracel s radnice. Rozhodně, tohle byl výslech jako na gestapu.

Na chodníku čerstvá krev. Táhla se do jednoho vchodu.

Opatrně nakoukl do vchodu. Hned za domovními dveřmi ležel ten policajt, který ho před chvílí kontroloval. Byl bez uniformy, jen ve spodním prádle. Pod hlavou měl obrovskou louži temné krve.

Sáhl mu na ruku. Byla ještě teplá, ale puls necítil.

Doběhl na policii. „Váš kolega,“ sípal na policistu před skleněnou přepážkou, „někdo ho zabil,“ opřel se o sklo.

„Kde?“ vytáhl policista vysílačku.

„Tam. Kousek. Nevím, jak se ta ulice jmenuje. Je to ten druhý barák od

Bati.“

Policista volal do vysílačky. Za chvíli přijel houkající vůz.

Dva policajti v černých uniformách. Měli samopaly u boku.

Mezi tím policajtovi nadiktoval celou událost. Ten ji tlumočil do vysílačky a psal na papír.

Pak to podepsal a dal mu kopii propsanou přes kopírák.

Má se ještě dostavit.

Odvezli ho na místo činu. Vyfotili si mrtvolu a znovu se ho vyptávali. Nahrávali si to na diktafon.

Mezitím přijelo další policejní auto. Pak dodávka s policejním psem. A další. Vyrazili po stopě. Setmělo se.

Zeptal se, jestli ho budou potřebovat.

Odvezli ho před barák. Byl přece výjimečný stav.

Rok 2., den 80. (19. prosinec)

Okolo baráku několikrát za sebou projíždělo auto s temnými skly. V protějším paneláku bylo spatřeno několik postav, jak sledují jejich barák.

Roztopili všechna kamna a procházeli se před okny z různých oblecích, aby vypadalo, že je jich hodně.

Vytáhli kuše, které kdysi nakoupili v armyshopu, a na střeše zřídili pravidelné hlídky.

Okna v přízemí a v prvním patře zazdili. Potraviny ze sklepů vynosili do vyšších pater, už kvůli potkanům, kteří se objevovali stále častěji.

Potkani se začali jevit jako větší problém. Některé byty, které otevírali kvůli potravinám a hledání zbraní, jimi byly docela zamořeny. Občas objevili byt, kde lidští obyvatelé zemřeli a byli potkany ohlodáni na kost.

Protože ženské obyvatelstvo při pohledu na okousané mrtvoly a pobíhající potkany ztrácelo nervy, vycházeli na hledání pouze mužští obyvatelé paneláku.

Oblečení v nepromokavých oblecích, gumových rukavicích a s respirátory na obličeji prohledávali byty zamořené hlodavci, v zoufalé snaze najít něco na obranu.

Rok 2., den 85. (24. prosinec) – Vánoce

„Víš, že jsou dneska Vánoce?“ kývl na Janu.

Naložili do kýblu cihly. Chytili lano a táhli.

„Včera jsem si na to vzpomněla, ale do večera jsem už o tom nevěděla.“

Vytáhli kýbl s cihlami až nahoru.

„Tohle jsme měli udělat, když ještě šla elektrika. Mohli jsme to vyvézt výtahem,“ ulevil si.

„Nemohli. To by si toho někdo všimnul a zavolal by policii. A měli jsme na stěhování jiný věci. Ber to teď jako posilování.“

Karel s Romanem nahoře cihly odebírali.

„No, nechtěl bych bejt na místě toho, kdo se sem bude dobejvat. Dostat cihlou do kebuly...“

„Musíme šetřit. Bude stačit i čtvrtka cihly. Při rychlosti, jakou vyvine, tě musí zabít.“

„A má to i psychologické efekt. Já vidět, jak po mně někdo metá šutry z takový vejšky, uteču.“

Rok 2., den 92. (31. prosinec)

K večeři rýže s nějakým nakrájeným masem. Uvařila to Tamara, Ukrajinka, která bydlela kdysi v přízemí. Teď bylo přízemí uzavřeno.

Ve třetím patře udělali z jednoho bytu jídelnu. Velká kuchyně, kde Tamara ještě se dvěma holkami z paneláku vařily pro ostatní. Bylo to tak lepší, ušetřil se čas a vůbec všechno, než kdyby si vařil každý sám.

Večeřeli ve zbývajících třech místnostech. Spojené stoly. U stěn několik polic s různými věcmi, pár gaučů natahaných z jiných bytů.

Tady se setkávali, posedávali a diskutovali.

Po večeři káva, čaj a zákusek. Jídlo většinou roznášel Nikolaj, Tamařin syn, jedno z mála dětí, které přežily.

Večeře byla také doba, kdy se všichni setkávali. Přes den měl každý jinou práci a jiný pracovní harmonogram.

Janin táta společně s panem Otáhalem, dalším starším pánem, kterému se chřipka vyhnula, měli na starost domácí zvířata.

Ženy se staraly o chod baráku.

Po večeři alkohol. Bylo ho relativně dost.

O půlnoci bouchli sekt a připili si. Už ne na lepší příští rok, ale na to, že přežili tehle.

Rok 2., den 93. (1. leden)

Probudil se do jasného dne. Hlava ho po včerejší alkoholové smršti bolela jako střep.

„Tak nový rok,“ pomyslel si

Šel do koupelny. Byla tam tma.

Po paměti si vyčistil si zuby a nabral z kýble vodu na vypláchnutí úst.

Vrátil se do kuchyně. Část okna byla zazděná a skrze zeď vedla roura kamen.

Sáhl na ně.

Byla studená.

Topilo se vším možným, co se našlo. Smrdělo to a rychle to shořelo.

Ne že by při svých cestách za potravou nenacházeli kvalitní uhlí ve sklepích řadových domků, ale měli důležitější věci na práci, než tahat mour.

Tak skoro vůbec netopili.

Vlastně se topilo jen ve společných místnostech. V kuchyni na vaření, v pokoji, kde společně jedli, pan Otáhal s panem Kovaříkem topili v místnosti, kde byly slepice, a potom se topilo ve společné koupelně.

To byla jedna místnost, kde byly tři vany a velká kamna, na která se daly postavit tři prádelní hrnce. Pokud jste chtěli spáchat větší očistu, domluvili jste se s dvěma dalšími, zatopili jste v kamnech a v hrncích si ohřáli vodu.

Pak jste se naložili do vany a za svitu několika svíček (přes den se pracovalo a nekoupalo, takže večer) a láhve něčeho dobrého k pití jste si povídali a povídali, dokud voda nevychladla.

Padl návrh udělat v jedné místnosti saunu, ale to byla jen hudba budoucnosti.

Rok 2., den 94. (2. leden)

„Mám dotaz!“ zeptal se jednoho dne Roman nahlas, když všichni večereli.

Vše ztichlo.

„Není tu někdo, kdo rozumí dobře elektřině?“

Bylo ticho.

„Dával jsem dohromady počítače,“ ozvalo se od jednoho stolu.

„Tohle jsem nemyslel. Chtěl bych udělat na střeše větrnou elektrárnu, ale nevím, jak to řešit elektricky.“

„A co ty fotočlánky?“

„Ten samej problém.“

Bylo ticho. Dívali se po sobě a krčili rameny.

„Seženeme elektrocentrálu na benzín.“

„A až dojde benzin?“

„Nevíme.“

Roman se otočil na Martina.

„Další rabování bude holt muset bejt v městský knihovně.“

Rok 2., den 95. (3. leden) – Pár, který odešel, se vrátil

Pár, který odešel z baráku před přibližně měsícem, se vrátil. Život mimo město je stejně těžký jako ve městě, ne-li těžší, a kdo se nepřípravil nebo nemá někde zázemí, nemá moc šancí.

Rok 2., den 100. (8. leden) – Problém

Po večeři si ho našla Tamara.

„Máme tu problém,“ začala.

Neměl na problémy náladu.

„Některý lidi si berou hodně věcí.“

„Jak hodně věcí?“

„Alkohol a cigarety. A šunku v konzervě.“

Alkoholu bylo dost a nekouřil. Takže mu to nevadilo. Šunka ho mrzela.

„Kdo to je?“ zeptal se

„Zdeněk, Ivan a Soňa.“

Podíval se směrem ke dveřím. Nemusel si je nijak připomínat. Okamžitě si tu partičku upamatoval.

Poslední u práce, první u jídla.

Nechtělo se mu pálit si prsty.

„Proč s tím chodíš za mnou?“ zeptal se Tamary.

„Myslela jsem si, že když tě zvolili, abys chodil na úřad...“

„Máme snad všeho dost,“ odsekl podrážděně.

„Zatím ano,“ přitočil se k nim pan Otáhal. „Ale až dost nebude...“ nedokončil.

„Cigára mi nevaděj, protože nekouřím. A chlást mi taky nebude vadit.“

„Cigarety se časem stanou platidlem. Psal to tvůj táta.“

„Nechte mě bejt. Mám toho za celý den dost,“ vymluvil se a odešel k sobě do pokoje.

Usnout nedokázal. Vrtalo mu to v hlavě.

Rok 2., den 103. (11. leden) – Konflikt v komunitě

Za tři dny se konflikt vyostřil sám od sebe. Přiváželi s Romanem další vozík, podařilo se jim objevit relativně nedotčený byt, neponičený od kryš, tak měli dobrou náladu. Když přijížděli k baráku, narazili na trojici lemplů, jak odcházejí z baráku. Měli narvanou tašku.

„Kam jdete?“ zeptal se.

„Co je ti po tom!“ odsekl mu Zdeněk.

„Je mi po tom,“ začal cítit vztek. „My tady makáme a vy si jdete na procházku.“

„Nejdeme na procházku. Musí k doktorovi,“ ukázala Soňa na Ivanovu opuchlou tvář.

„Co mu je? Spadnul ze schodů, jak byl nacamranej?“ Romanovi trojice také ležela v žaludku.

„Kurva. Mám zánět,“ zahuhňal Ivan. Z huby mu šel smrad z cigaret, hniloby a alkoholu.

„Copak tady je doktor?“ udělal krok dozadu, aby ten smrad necítil.

„Ptali jsme se na radnici. Zubař je normálně v nemocnici.“

Podíval se na jejich narvanou tašku.

„A co je tohle?“ ukázal rukou.

„Normálně si řek o deset masovejch konzerv za plombu a deset kilo rejže za umrtvení.“

Zapotácel se překvapením.

„To si děláte prdel!“ vylítl vztekle. „Hovno tady děláte a berete zásoby, který vám nepatřej. Jako by nestačilo, že chlastáte a hulíte, že se vedle vás nedá stát.“

Zdeněk udělal krok a postavil se před něj. Byl skoro o hlavu větší.

„Chceš přes držku, šmejde?“ zeptal se Martina.

Normálně by jeho výška a mohutnost stačila k zastrašení a Martin by se stáhnul, ale vztek a zuřivost mu zatemnila hlavu. Ohnal se po Zdeňkovi pěstí.

Rána to byla pořádná, ale se Zdeňkem to ani nehnulo.

Vrhli se na sebe. Zdeněk ho chytil za bundu a cvičeným hospodským chvatem mu ji přetáhl přes hlavu. Teď ho měl na lopatě.

S takřka nepohyblivýma rukama a s omezeným výhledem nedokázal nic dělat. Ale vztek byl silnější.

Ucítil pár ran, jak se mu je Zdeněk snažil uštvědit jednou rukou, zatímco druhou mu přidržel bundu napůl přetaženou přes hlavu.

„Tak ty mi budeš přetahovat bundu?“ pomyslel si vztekle. Štěrbínou v bundě zahlédl Zdeňkův rozkrok.

„Když ty takhle, tak já takhle.“ Volnějšou rukou zajel Zdeňkovi mezi nohy a vši silou zmáčk. Všechno trvalo jen pár vteřin.

Rány ustaly. Pak se vše uvolnilo.

Pustil rozkrok a připažením dostal bundu na své místo.

Zdeněk spadl na zem v bezvědomí.

Okolo se shromažďovali ostatní lidi.

„Co jsi s ním udělal?“ zeptal se Roman.

Tak tím se zrovna chlubit nechtěl.

Soňa si klekla k Zdeňkovi a začala ho pleskat po tváři.

„Co si mu udělal?“ zeptal se znovu Roman.

„Skoro nic. Asi je nalitej.“

Zdeněk se probral a zkroutil se bolestí do klubíčka.

„Co se stalo?“ Sbíhali se lidi.

„Co se stalo?“ Znovu se v něm začal vzmáhat vztek. „Sebrali dvě tašky zásob,“ kopnul do tašky, která ležela na chodníku. Vykutálely se z ní konzervy a rozjely se po chodníku.

„Potřebujeme je,“ začala se hájit Soňa. „Má hrozný bolesti,“ ukázala na Ivana, který seděl na obrubníku a držel si tvář.

„Zubař si řek o deset konzerv a pytel rýže,“ ukázal oteklinu.

„No to je šmejd,“ ozvalo se za Martinem. Nevěděl, jestli to patřilo zubaři nebo Ivanovi.

„Nejde o to, kolik si řek zubař. Jde o to, že vy jste pro nás jen přítěž. Jenom berete ostatním a při práci vás není vidět.“

Ivan si lehl na záda na chodník a tiše úpěl.

Začalo jim ho být trochu líto.

„A vůbec, k doktorovi dokáže dojít sám. Nechápu, proč se tam táhnete všichni.“

Ozvalo se souhlasné bručení. Lidi z paneláku nebyli slepí a nikomu se nechce dělat ze sebe vola.

Zdeněk si sedl na obrubník. Držel se za břicho.

„Tohle ti nedaruju,“ syčel na Martina.

„Zkus na něj sáhnout a máš šíp v břiše.“ Karel stál kousek opodál a držel kuši opřenou o zem.

„Ať táhnou do hajzlu,“ ozval se někdo vzadu.

Začaly se ozývat souhlasné výkřiky. Pro trojici to nevypadalo dobře.

Přišli další lidi a přidávali se.

„My začneme pracovat,“ těkala Soňa očima z místa na místo. Zdeněk se pořád držel za břicho a Ivan ležel na chodníku, ruku na čele, a asi ho v tu chvíli nic jiného než zub nezajímalo.

„Makat jste měli už dřív!“

„O vás tady nestojíme!“

Napětí začalo vrcholit.

Ivan se zvedl, dal do tašky vysypané konzervy a chytil Soňu za ruku.

„Jdeme pryč. Když o nás nestojí, jinde nás rádi vezmou.“

Soňa se mu snažila vytrhnout. Zdeněk vstal a mírně v předklonu odcházel.

„Máme u vás svoje věci!“ křičela Soňa.

„Dáme vám je před dveře paneláku!“ houkl někdo.

Zdeněk se otočil a podíval se na dav.

„Tohle není konec!“ řekl tak, až všichni ztichli. „Já se ještě vrátím a budete toho litovat.“

Rok 2., den 110. (18. leden) – Zavedení pracovní povinnosti a rozdělení majetku

Sedl si ke stolu v jídelně.

Hned ze začátku si postavil stůl blízko kuchyně, kdysi četl v nějaké knížce, že kdo sedí blízko kuchyně, dostává jídlo jako první. Seděl zády ke zdi. Měl výhled do kuchyně i ke dveřím a viděl, kdo přichází.

Na stěny u dveří nalepil silikonem velké kusy polystyrenu a na ně připichoval různé zprávy o dění v komunitě, vyhlášky a dokumenty, co dostal na úřadě, a jiné papíry.

Protože musel podávat zprávu na úřad, dal si vedle stolu komodu, ve které měl papíry a psací potřeby.

Zamyšleně seděl u stolu, přemýšlel a sepisoval návrhy, když se rozhostilo v jídelně ticho. Zvedl hlavu.

Všichni mlčeli a zírali na něj.

Nevědomky ťukal lžičkou o prázdný hrnek od kávy.

Ostatní si to vyložili jako žádost o pozornost.

Podíval se na hrníček a pak na ostatní.

„Přemýšlím o posledních událostech,“ vysvětlil. „A mám takový návrh.“

Bylo ticho. Čekali na návrh.

„Protože se začínají množit problémy s tím, že někdo pracuje pro komunitu víc a někdo se jen veze, napadlo mě, že by nebylo od věci zavést tu nějakou formu odměn nebo financování.“

Mlčeli. Někteří kývli na souhlas.

„Myslel jsem, že by každý člen komunity vykonával práci, za kterou by byl ohodnocen.“

„A jak?“ zeptal se někdo od nejbližšího stolu. Martin si nedokázal vzpomenout na jeho jméno. „Peníze už dávno neplatí.“

„Ohodnocen by byl v cigaretách a konzervách.“

Ozvalo se šeptání.

„Udělal by se centrální sklad, kde by se odevzdávaly nalezené věci. A z něho by se platilo ostatním.“

Tvářili se zmateně.

„Asi to nedokážu rozumně vysvětlit,“ mávl rukou. „Ale myslel jsem, že třeba ti, co chodí ven na sběr, by odevzdali asi polovinu svého nalezeného zboží a druhou si nechali a tu mohli vyměňovat. A z toho uloženého zboží by zase dostávali zapláceno lidi, co na sběr nechodí.“

„Půlku?“ zeptal se rozpačitě jeden se sběračů.

„Teď dáváš celej,“ uzemnil ho.

„Je to nějaký nedomyšlený,“ ozval se zase sběrač.

„To budeme muset doladit. Vemte si to tak, že je tu docela dost lidí, nechci jmenovat, kteří každý den sedí tady v jídelně, pokuřují, pijí kávu a klábosí.“

Ozvalo se souhlasné mručení.

„Teď jdou a vezmou si ze skladu, co chtějí. Tamara jim ohřeje vodu, kterou někdo pracně donesl ze studánky, na ohni z dříví, které někdo musel natahat. Pokud by to bylo podle toho, co chci zavést, neměli by nárok.“

Očima přejel skupinku těch, kterých se to týkalo.

„Chápu to tak, že sběrači odevzdají část toho, co našli, a z toho se bude platit lidem, co pracují pro komunitu, ale na sběr nechodí?“

„Tak.“ Ukázal rukou: „Tamara vstává ráno někdy okolo šesté, aby zatopila a začala vařit. Kolikrát musí někoho budít, aby měla dříví na roztopení kamen. Pak prosí někoho, aby donesl vodu. To jsou dvě hodiny, než se vůbec začne vařit. Teď by to bylo tak, že by dostávala pevný plat v konzervách a třeba v cigaretách a za ty by si zaplatila pomocníky. Nebo by byl někdo, kdo by to měl na starosti a staral se, aby ve skladu bylo dost dřeva na otop a voda na pití.“

„No jo. Ale co když pro někoho nebude práce? To ho necháte chcípnout?“ ozvala se jedna ze skupinky holek, kterých se to hlavně týkalo.

Mlčel.

„Kdo chce, práci si najde. Například vody na mytí není nikdy dost,“ ozval se někdo zezadu. Ostatní souhlasně zamručeli.

„To mě přivádí k dalšímu bodu,“ podtrhnul si Martin jednu poznámku. „Je potřeba tady zavést přísné hygienické podmínky.“

Všichni opět ztichli.

„Máme tu dva případy žloutenky. A jedno nehojící se zranění.“

„Schválně si ten vřed vždycky rozškrábne, aby nemusel makat,“ odfrkl si někdo zlostně.

Martin měl ten samý dojem.

„Odteď nedostane ani cigaretu, alkohol jen na ránu a jídlo na příděl,“ rozkázal. „Jsem pro to, aby se zde udělala zdravotní hlídka. Nebo hygienická hlídka, říkejte tomu, jak chcete. Ale někdo, kdo bude dohlížet, aby se každý

alespoň dvakrát do týdne pořádně vykoupal. A vypral si oblečení.“

„Pokud to dobře chápu, můžu někomu zaplatit za to, že mi vypere?“

„Ano. Tím vzniknou pracovní místa pro ženy, pro které se práce sběračů nehodí.“

Jana, která jako jedna z mála holek chodila rabovat, si opovržlivě odfrkla.

„Nikoho nebudeme nutit, aby dělal práci, která mu vadí nebo je pro něj nebezpečná nebo moc namáhavá,“ zadíval se zamračeně na Janu. „Ale nevím, proč by sběrač, který je po celodenním nošení utahaný, nedal krabičku cigaret někomu, kdo mu vypere nebo připraví koupel.“

„A umeje záda?“ zeptal se někdo.

„Třeba i umeje záda,“ potvrdil. „Je to všechno na dohodě.“

„Pokud jde o tu hygienu, měli bysme tu zavést zdravotníka nebo nějakou lékařskou službu. Když jsem slyšel, že zubař chce pytel rejže za injekci, tak mě omylo,“ ozval se Jindřich.

„Nemyslím si, že by někdo mohl dělat zubaře, ale souhlasím, že pokud by někdo z komunity, hlavně z ženského osazenstva, začal studovat lékařství, stal by se pro nás přínosem,“ potvrdil Martin.

„No jo. Ale jak zamezíš, aby si někdo nhrabal na písečku?“ prskala jedna z ženských. „Aby si někdo neulejval tajně pro sebe,“ ukázala na sběrače. Ozvalo se otrávené brblání.

„Věřím v poctivost,“ odpověděl Martin. Ale když se někdo vzadu uchechtl, pokračoval. „Myslel jsem, že by moha být trojí kontrola. Dole by hlídka zkontrolovala vozík nebo batoh sběrače nebo kanystr s vodou, jestli není plný jen do půlky. Pak by se to kladkou vytáhlo do skladu, kde by to zkontrolovala třeba Tamara a třeba ještě pan Otáhal nebo pan Kovařík,“

ukázal rukou ke starším pánům. „Potom by se odebrala polovina a s druhou by si sběrač mohl dělat, co chce.“

„To bude vytvářet nerovnoměrnou společnost, založenou na bohatých a chudých,“ ozval se ten kluk vzadu.

Martin zvedl oči v sloup.

„Furt lepší, než když někdo maká a druhý se jen veze,“ odsekl. „Zatím je to jen návrh.“

„Mně se to líbí,“ ozval se Karel. „Já bych to hned odhlasoval a okamžitě zavřel sklady, aby si někdo nestihl nabrat do zásoby.“

„Ale já nemám žádný cigára,“ vyjekla jedna z holek.

Ozval se smích. „Tak koukej něco dělat. Jinak budeš kouřit víc co.“

Zaklepal lžičkou na hrnek. „Kdo je pro?“ zeptal se.

Zvedl se les rukou.

„Kdo je proti?“

„Já mám výhrady,“ ozvala se ta holka.

„Kdo je proti?“ opakoval.

Nikdo ruku nezvedl. Spokojeně se usmál.

„Romane, můžeš okamžitě přidělat zámky na všechny dveře od skladů?“

Roman seděl rozvalený u stolu.

„Kolik za to bude krabiček cigaret?“ zeptal se.

„Syp nebo ti rozbiju brejle!“ vyštěkl na něj.

Roman se neochotně zvedl a s brbláním odešel do dílny.

Byly vyčleněny byty, kam se začaly dávat společné zásoby. Na ty byty byly dány tři petlice a každý z komise měl na starosti jeden klíč. U jednoho bytu bylo dokonce petlic pět, tam měly být dány speciální věci, jako například zbraně, náboje a jiné cennosti.

Martinovi tyhle zabezpečovací věci připadaly zbytečné, ale podřídil se většině. Rozumně argumentoval, že v okamžiku přepadení se těžko bude shánět pět klíčů, aby se zbraně vydaly lidem.

Proto byla před dveře této místnosti přidána hasičská sekera. V případě nutnosti se mohly petlice okamžitě vytrhnout.

Střelné zbraně zatím žádné neměli, i když se jim podařilo najít několik krabiček různých nábojů, a dokonce jeden zásobník do pistole.

Na svoji obranu měli připraveny kuše. V tom se Roman ukázal jako neocenitelný, dokázal vyrobit ze závěsného pera automobilu vynikající samostříl.

Jeden příklad za všechny, jak fungovala dělba v komunitě: Roman byl vyčleněn na práci uvnitř. Nejezdil po bytech a netahal zboží. Místo toho pracoval osm hodin pro komunitu. Vyráběl kuše a jiné věci, které byly nezbytné pro chod společnosti. Za to dostával od komunity odpovídající plat ve zboží. Po práci pro komunitu mohl pracovat na sebe. Vyráběl v malé dílně různé věci, za které dostával zapláceno. Později, když se zjistilo, že práci pro komunitu odbývá a víc se věnuje melouchům, začal být hodnocen za odvedenou zakázku. Dostal třeba zakázku na výrobu dalšího systému vanových nadržů. Dohodl se, kolik za to chce v naturáliích a ve zlatě a špercích.

Pokus zavést vlastní měnu nevyšel.

Roman si musel sehnat, to znamená nakoupit od sběračů, materiál, nebo si ho „koupil“ ze skladu komunity, sehnal si na to dvě pomocné síly a společně s nimi sestavil systém na zachycování dešťové vody.

Tamara s Alexejem pro komunitu vařila. Jídlo v jídelně bylo zdarma. Ale kdo si chtěl nechat udělat speciální menu, musel Tamaře zaplatit. Zároveň se nadstandardní druhy jídla, jako například sladkosti, alkohol, cigarety platily zvlášť. Tamara za svoji práci dostávala zapláceno.

Pan Otáhal se staral o zahradu a přísun čerstvého masa a zeleniny. Část musel odevzdat, ale část mu zůstala.

Všechno tohle se muselo probírat individuálně a trvalo dlouho, než se vše urovnalo k relativní spokojenosti všech.

Brzy se ve stočlenné komunitě začaly dělat malé skupinky, takzvané buňky, které spolu spolupracovaly. Buňka měla většinou tři členy, kteří měli majetek pohromadě. Bylo to překvapující a nezvyklé a nikdo nepřišel na to, proč se tomu tak stalo, větší logice odpovídalo párování muže a ženy.

Až mnohem později, když se znovu začaly rodit děti, se tříčlenné buňky změnilly na typicky rodinné, i když bylo stále docela běžné, že rodina měla tři dospělé členy.

Karel se připojil k Janě a Romanovi.

Martin byl výjimkou. Žil sám.

Tím, že byl Martin domorodcem v paneláku, jeho otec napsal knihu o chřipce, byl vybrán pro styk s úřady a v neposlední řadě k tomu přispěla i rvačka s nepřizpůsobivými, stala se z něho vlastně autorita, ke které chodili ostatní pro rozhodnutí. Aniž to chtěl a aniž mu to ze začátku došlo, stal se vlastně vůdcem komunity.

Tím se zároveň naplnilo i heslo, že nejvýše postavení jsou nejosamělejší.

Navíc tím, že se k němu chodilo pro rady a pro rozhodnutí, ho vlastně komunita jako vůdce začala i vychovávat.

Jeho přirozená plachost a nejistota ve vztahu mu zabránily sehnat si partnerku, a přestože sex mezi členy komunity byl relativně běžný, zvláště když 97 % komunity mělo věk mezi 16 a 28 lety, trvalejší vztah nenavázal.

To, že neměl partnerku, ale bylo hlavně jeho vinou, protože zájem některých ženských obyvatelek komunity urvat si pro sebe vedoucího smečky a tím i postoupit v místní hierarchii, tu byl.

Rok 2., den 120. (28. leden) – Peníze

Asi deset dní po konfliktu s Davidem a jeho partou se vrátili na některá místa, kde už rabovali. Předtím procházeli byty jen zběžně a vybírali si. Nyní už je prohledávali důkladněji a sbírali i věci, kterými napoprvé opovrhli.

V jednom bytě se znovu prohrabávali šuplíky. V ložnici ležela mrtvola majitelky bytu, spíš zčernalá než rozpadající se.

Dávno už je ten pohled přestal děsit. Zvykli si.

Karel chvílku přehraboval v nočním stolku.

„No, tomu bys nevěřil!“ zakřičel přes respirátor a podíval se na zčernalou mrtvolu v posteli.

„Co?“ přišel k němu.

„Podívej,“ ukázal pakl pětitisícovek v nočním stolku. Byly přelepené páskami.

Opatrně vytáhli to bohatství

„Kolik toho může být?“

Karel přepočítal jeden balík.

„Sto.“

„Tisíc?“

„Ne. Bankovek. Takže půl mega,“ potěžkal balíček.

Vzali zbývající balíčky. Bylo jich sedm.

„Tři a půl milionu v nočním stolku. Chápeš to?“ zakroužil hlavou.

„Ne. Kde to vzala?“

„Nevím. Víš, jak by se nám to ještě před rokem hodilo?“

„To mi povídej.“

Sledovali bankovky a nemohli se rozhodnout.

Nakonec je začal strkat do igelitky.

„Co s tím chceš dělat?“

„Ukážu to v baráku ostatním. A pak to odnesu na úřad. Jako že jsem poctivej.“

„To toho úředníčka jebne.“

„To doufám.“

Rok 2., den 121. (29. leden) – Návrat tří lidí z venkova

Jeden kluk a dvě holky, kteří tu předtím žili, se vrátili. Před vlnou se utekli schovat někam do nějaké vesnice. I tam je vlna samozřejmě dostihla a většinu z nich zahubila. Po vyčerpání zásob se dali do služeb místnímu farmáři, ale byla to těžká otročina, placená bitím, hladem a trápením. Ze šestnácti lidí, to jest z pěti rodin jich sedm umřelo na chřipku, čtyři na druhotné problémy po chřipce, jak se tomu začalo říkat (sebevražda po ztrátě blízkých, podvýživa, vyčerpání organismu a neschopnost ubránit se běžným chorobám).

Dva lidé zemřeli při otročení na farmě.

Zbytku se podařilo utéct.

Rok 2., den 125. (2. únor) – Žádost na policii

Šel okolo policie. Nikdo tam nebyl, jen policista za sklem.

„Dobrý den.“

„S čím vám můžu pomoci?“

„Já jsem ten, co na Vítězný ulici našel toho vašeho zabitýho kolegu. Chtěl jsem se zeptat, jak to dopadlo.“

Policajt se nejdřív zatvářil upjatě a úředně, pak jako by se najednou celý zmenšil a zestárl o několik let.

„Je jich víc. Celá banda. Přepadávají naše kluky a berou jim uniformy a zbraně. Pak v převlecích za policajty kradou a loupí. Dva jsme dostali, ale ostatní utekli.“

Prohlížel si ho. Byl už starší, tak přes třicet let.

„V noci se ve městě střílelo.“

„To byl asi nějaký ohňostroj.“

„V dnešní době?“ zeptal se sarkasticky. „Bydlím v tom vysokým paneláku. Když jsem byl malej, koukal jsem vždycky na Silvestra na ohňostroj. Poznám rozdíl mezi petardama z ohňostroje a střelbou z pistole.“

„Co po nás chcete?“ podíval se na něj unaveně.

„Je nás několik. V tom velkém paneláku. Ale pokud na nás zaútočí, neubráníme se.“

Zakroutil hlavou.

„Nemůžu vám dát zbraně.“

„Nejsme žádný vrazi. Ale nechce se nám umřít. Můžete si nás prověřit. Napíšeme vám potvrzení, a když se situace uklidní, zbraně vrátíme.“

Bylo vidět, že přemýšlí.

„Prosím,“ pokračoval. „Sám vidíte, že situace je jiná. Je potřeba lidem dát zbraně.“

„Nejde to,“ zakroutil hlavou.

Smutně odcházel.

„V tom velkém paneláku?“ uslyšel za sebou.

„Ano.“

„Stavím se tam.“

Rok 2., den 130. (7. únor) – Úřad. Osivo

Na úřadě dostal kromě jiného papír, kde bylo doporučení, aby zakládali zeleninová, obilná a bramborová políčka. Kdekoliv.

Byly tam neuměle udělané fotky rajčat pěstovaných mezi okny, kukuřice před domkem, brambory na balkóně.

Věci na osivo si mají vyzvednout ve skladu potravin.

Rok 2., den 135. (12. únor) – Vietnamci

Otevřený obchod. Jak jinak – Vietnamci.

Vstoupil dovnitř. Několik svíček a asi pět Vietnamců. Podezřívavě si ho prohlíželi.

Poloprázdné regály.

Bez označení cen.

„Kolik to stojí?“ ukázal na nějaké sušenky.

„Ně peníze,“ odpověděla Vietnamka u pokladny

„A co teda?“

„Jen zlato.“

„Ale já nemám žádné zlato.“

„Ty podívat,“ vystoupil nějaký Vietnamec ze stínu. „Ty najít.“

„Vím určitě, že doma žádné zlato nemám.“

„Já nežíkat doma.“

Když odcházel, kouknul se ještě po krámě.

Dokonce i nabídka masa. No, toulavých koček a psů je tady teď hodně a jim to nevadí.

Možná, že i nám to přestane vadit.

Rok 2., den 152. (1. březen) – Krysy

Pohroma, kterou nepředvídal ani Martinův táta.

Krysy.

Vlastně ne krysy, ty se ve městě nevyskytovaly, ale potkani.

Dříve schovaní v kanálech a stokách vyrazili do útoku a napadli ochromená města. Přes zimu se v tichosti množili, neohrožováni deratizačními čety.

Zaplavovali prázdná obydlí a vrhali se na vše, co bylo k snědku.

Populace toulavých psů a koček nedosáhla takového množství, aby je dokázala ohrozit, a jiného přirozeného nepřítele neměli.

Když šel člověk přes den po ulici, vykukovali na něj ze skrytých míst nebo pobíhali u stěn baráků. V noci se valili z místa na místo v obrovských tlupách a hledali něco k snědku.

Žrali všechno. Jejich zuby se objevovaly i na konzervách, dokonce se jim občas podařilo tenký plech i prokousnout a dostat se k obsahu uvnitř.

V bytech už se nedařilo nic kloudného k jídlu najít. Prohrabávali hromady páchnoucích zbytků, rozkousané peřiny. Vynesli to ven a postříkali desinfekcí.

Občas potkali jiné lidi s vozíky. S některými se dali do řeči.

Dozvěděli se hodně zajímavých věcí.

Ve městě bylo několik desítek komunit, jak se tomu říkalo. Od jednotlivé rodiny až po rozvětvený gang o několika stovkách členů.

Zatím se většinou všichni živili rabováním v prázdných bytech, ale vyskytlo se i přepadávání, loupení, vraždy a únosy.

Silnější komunity si vyhradily určitou část města a tu si bránily. Jiné už měly svoje místa prázdná nebo nebyla tak bohatá na potraviny, tak se snažily obsadit jinou oblast. Někde se spojily s místní komunitou, jinde došlo k potyčkám.

Jejich panelák byla průměrná komunita. Z okolí se do něho stáhlo ještě pár lidí, kteří spolupracovali. To byla relativně výjimka, většinou se v ostatních komunitách objevil silný vůdce, který si přivlastnil moc a spolu s podobnými nutil ostatní otročit.

Rok 2., den 155. (4. března) – Záhony

Prostor mezi paneláky, tam, kde nebyla silnice, ale na druhé straně, tam, kde kdysi bylo dětské hřiště, oplotil Janin táta společně s několika dalšími vysokým plotem.

Postavil tam kurníky a králíkárnou. Později, když se jim tam někdo pokusil vloupat, obestavili to dalším plotem. Nahoru žiletkový drát. A mezi ploty ostnatý.

Zkušebně nějaké záhony.

Rok 2., den 161. (10. březen) – Znovu na úřadě, dávky

Zase na úřad.

V čekárně našel noviny. Normálně tištěné. Týdeník. Zprávy z domova a ze světa, na dvou stranách.

Válka na východě, válka v Africe. Vláda se domlouvá s Ukrajinou o dodávce potravin. Ukrajina byla vždy obilnicí Evropy. Výzvy občanům. Zakládejte pole, obdělávejte.

Na úřadě dostal papír na dávky. Koukal na to. Bylo tam, že si může vyzvednout mouku, rýži, tuky, trochu masa, cukr. Určená místa, kde se dají potraviny vyzvednout, byla na přiložené mapce.

„Ale nás je v baráku víc,“ oponoval.

„Každý se musí dostavit osobně. Aby nedocházelo ke zneužití. Chápete?“

Nechápal.

Bylo toho na ten týden málo. Úředník mu řekl, že určitě ještě něco najde v prázdných bytech, hlady trpět nebude. Ale pokud by měl zájem o větší dávky, tak tady. A podal mu papír. Byla tam různá zaměstnání a množství dávek, kolik mohl dostat. Deratizér, odvoz těl, policie, vojsko...

Bylo tam dost zaměstnání.

Rok 2., den 165. (14. březem) – Pistole

Nejprve zazvonil polní telefon, který měli umístěný na střeše. Volala střešní hlídka.

„Jede sem policejní auto.“

Vykoukli z okna a sledovali auto, které zastavilo u vchodu.

„Jsou to opravdu poldové?“ zeptal se Karel.

Pokrčil rameny, popadl kuši a seběhl dolů.

Nakoukl špehýrkou.

„Toho znám,“ ulevilo se mu.

Otevřeli dveře. Policajti vstoupili. Karel s omluvným úsměvem ukrýval kuši za zadkem.

„Můžeme vám pomoci?“

Rozhlíželi se.

„Vy jste ten, kdo byl u nás,“ zeptal se jeden. Spíš konstatoval.

„Ano. Ten, kdo našel vašeho kolegu.“

„A drze si řek o zbraně.“

„Kušema se neubráníme.“

Prohlížel si je. Ten, co byl za přepážkou, byl podle insignií poručík. Ten druhý byl o hodně starší a měl hodnost majora. Představil se jako major Kubát. Jméno poručíka si nezapamatoval.

„Kolik vás tu je?“ ptali se.

„Něco málo přes sto.

„Můžeme je vidět?“

„Některý jsou pryč. A jeden je na hlídce, na střeše, nechci ho stahovat.“

Podívali se na sebe.

„Asi to nebude potřeba. Je tu někde stůl?“

„Jo, jistě. Chcete se tu porozhlédnout?“

„Možná později.“

„Tak můžeme sem,“ odvedli je do druhého patra.

Sehnali židle a sedli si ke stolu. Kapitán položil na stůl tři malé černé kufříky.

„Máte doklady?“

„Nahoře.“ Karel odběhl.

„Potřebujeme ještě jednoho,“ zavolal poručík za Karlem.

Chvilku přemýšleli.

„Asi Roman,“ shodli se.

„Tak ho sežeňte.“

Karel se po chvilce vrátil s doklady a s Janou.

„Roman nechce. Ale Jana to prej riskne.“

Mladá holka policistům moc neseďela.

„Umím zacházet se zbraněmi,“ snažila se rozptýlit jejich váhání.

„Hrála jste bojové hry?“

„Chodila jsem na střelnici střílet. Měla jsem zažádáno o zbroják.“

Poručík se podíval na Majora. Ten kývl.

Vzali si doklady a vyplnili nějaký papír.

„Tady to podepište,“ ukázali na prázdnou kolonku. Dostali kopii.

Pak poručík otevřel kufříky.

„Jsou to pistole ČZ 75. Modifikace ČZ 75 BD s blokadí a vypouštěním kohoutku,“ začal jim poručík dělat přednášku a zároveň ukázal pistole. „Pistole je vybavena tritiovými svítícími mířidly, poutkem na závěsnou šňůru, drážkovanou černou spouští a karbonitridovanou hlavní. Pistole má zabudováno vypouštění kohoutku, jednodílnou gumovou pažbičku odlišného tvaru, rýhovanou chromovanou spoušť a výstražník zasunutého náboje v nábojové komoře,“ pronesl naučenou instruktáž.

„Většinu věcí z toho nebudete potřebovat. Hlavní je, že funguje,“ skočil mu do řeči major.

Pak poručík pistoli rozebral a ukázal, jak se čistí. Několikrát to zkusili.

Sledoval, jak jim to jde.

„Vláda vydala mimořádná opatření,“ řekl potom. „Tím, že vám byly vydány pistole, jste ve státních službách a v případě potřeby vás můžeme povolat na pomoc. Ten doklad, který jste podepsali, noste u sebe. Dokazuje, že máte zbraň legálně. Kdyby vás policie nebo vojsko chytilo se zbraní a bez tohoto dokladu, mohli by vás v některých případech okamžitě zastřelit. Noste ho zároveň s průkazem totožnosti.“

Úsměvy, které měli na tvářích, jim pohasly.

„Teď mi ukažte, jak tady žijete.“

Provedli ho po paneláku. Vysvětlovali mu, jak co udělali.

Mlčel a přikyvoval.

„Na to všechno jste přišli sami?“ prohlížel si major vodní zásobníky.

„Ne.“ Karel ukázal na Martina. „Jeho táta po první vlně pochopil, co se bude dít. Proto sepsal knihu, kde vypsál, co se stane.“

„Smím ji vidět?“

Ukázali mu knihu. Chvilku v ní listoval. Někde se trochu víc začetl.

„Čím byl tvůj otec?“ zeptal se Martina.

„Zámečnick.“

„Zámečnick?“ zarazil se s knihou v ruce. „Tak to je opravdu zajímavé. Kopii nemáte?“

„Jen jednu.“

„Vadilo by hodně, kdybych o ni požádal?“

Dali mu Karlovu kopii.

„Nechám udělat další kopie a vrátím ji,“ uložil knihu do brašny, ve které přinesl pistole.

„Jak dlouho vydržíte se zásobami?“ zeptal se, když se loučili.

„Tak měsíc. Ale pořád snažíme se někde něco sehnat.“

„To je dobře,“ kývl. „Dokázali byste uživit ještě nějaké další lidi?“

Tahle otázka se jim nelíbila.

„Záleží na tom, jak moc se o sebe dokážou postarat.“

„Průměrně.“

„Moc se nám nechce.“

„Chápu. Ale malé skupiny nemají šanci na přežití. To napsal i váš otec.“

„Vy jste si toho všiml?“

Kývl hlavou. „Pokud budete mít nějaké lidi navíc, co se o sebe nedokážou tolik postarat, můžete dostávat i pomoc z centra. A má to i jiné výhody.“

Podívali se po sobě.

„Možná jednoho, nebo dva...“

„Musíme jich někam umístit dvě stovky.“

Rok 2., den 185. (3. duben) – Monika

Seděl u stolu a sepisoval dopis majorovi Kubátovi. Dvacet lidí neuživíme. A deset vykřičníků.

„Ahoj Martine.“

Zvedl hlavu. Chvilku mu trvalo, než se upamatoval.

„Moniko,“ vydechl. „Vypadáš... vypadáš...“ nešlo mu to z úst. „Hodně jsi zhubla,“ vymáčkl se nakonec.

Vypadala divně. Vychrtlá, vrásčitá. Vlasy prořídle, už ne dlouhé a zvlněné, ale ostříhané na ježka. Nenápadně sjel pohledem na ruce. Jen kosti, boláky a obrovské klouby. Nohy ukryté v potrhaných džínách.

„Co se stalo?“ zeptal se.

„Smím si sednout?“ ukázala na volnou židli.

„Jistě. Promiň, že jsem ti to nenabídl.“

Sedla si a sledovala ho.

„Taky jsi zhubnul.“

„To ano. Hlavně třetí vlna mi dala zabrat.“

„Ty se máš.“

„Co? Proč?“

„Máš už třetí vlnu za sebou. Čtvrtá už by měla být v pohodě.“

„To nikdo neví. Ještě nepřišla.“

„Mě takhle vyřídila druhá vlna,“ ukázala na sebe.

Znovu si ji důkladně prohlížel.

„Musíš nabrat. Hodně jíst a cvičit.“

„Jíst?“ řekla trochu sarkasticky a trochu odevzdaně. „Ráda bych. Ale nějak toho už moc k jídlu není.“

„Ty jsi mezi těma dvaceti, co poslal major Kubát?“

„Nevím, jak se jmenuje.“

Naklonil se za ni ke dveřím.

„Tamaro,“ zavolal, „můžete nám donést horkej čaj? Do každého tři kostky cukru.“

„Určitě,“ ozvalo se z kuchyně.

„Ty máš kuchařku?“

„Ne. Pracuje tu v kuchyni pro všechny.“ Znovu se podíval na papír, který psal majorovi.

„Nezdržuju?“

„Ne,“ zakroutil hlavou a zmačkal papír do kuličky. „Vyprávěj.“

Vyprávěla. Jak odjeli do penzionu. Jak je tam zastihla chřipka. Pro ně to byla první vlna. Onemocněli všichni. Nepřežil její otec a otec Daniela. Protože nešla elektřina a neměli spojení se světem, nevěděli, co se děje. Zprávy se dozvídali jen z rádia, co měli v autě.

Rozhodli se nevracet. Doplnovali zásoby a v pohodě přežili léto. Pak

přišla další vlna.

Přežila jen ona a Daniel.

Hádali se. Daniel jí vyčítal, že za všechno může ona a její otec, který ji přesvědčil, že Daniel je výhodná partie, protože jeho otec má penzion v horách, kam se budou moci ukrýt. Že jejich vztah byl jen obchod a ona byla zboží.

To byla pravda.

Zásoby docházely. Daniel procházel okolní vesnice a loudil něco k snědku. Vesnice ale byly buď prázdné a vybrané, nebo opevněné a plné jídla. V těch prázdných skoro nic nenašel, z těch plných ho většinou vyhnali.

Pak jednou, když vyšel ven, práskl výstřel a Daniela zastřelili přímo před penzionem. Byla to banda chlapů a otrlých ženských. Vyrabovali penzion a táhli dál. Měli nějaký malý traktor, kterým táhli vůz naložený věcmi.

Ji svázali a vzali sebou. Nebyla tak drsná, aby si vybojovala místo v tlupě, tak se stala outsiderem. Děvečkou pro všechno a děvkou pro každého.

Tlupa táhla krajem a vybírala si osamocené usedlosti. Jejich majitele většinou zastřelila ze zálohy. Občas si troufla i na nějakou ozbrojenou vesnici.

Pak je dostihli vojáci. Rozstříleli je z vrtulníku a z pancéřového auta. Ty, co přežili, pochytali a vyslechli. Na místě zastřelili všechny muže. Ženy většinou poslali do sběrného tábora. Tam je znovu vyslechli. Ji přeřadili sem, do místa bydliště.

Seděl s pusou otevřenou. V ruce prázdný šálek od čaje.

Zešeřilo se. O veřejně dveří se opírala Tamara a poslouchala. Ve vedlejších dveřích zase stál Karel s Janou a ještě několika jinými lidmi.

Podíval se přes Moniku na Karla.

„Potřebujete něco?“

Zakroutili hlavou a rozešli se.

Večer si ze skladu komunity koupil láhev whisky. Měl sice dost alkoholu u sebe, ale nechtělo se mu chodit těch pár pater.

Seděl v jídelně a popíjel. Přemýšlel nad životem a nad sebou. Hlavu měl v dlaních.

Tamara si sedla proti němu. „Ty jsi měl ji rád?“ zeptala se.

Kývnul hlavou.

„A pořád máš?“

„Nevím. Něco mě k ní pořád táhne.“

„To jsou hormony. Ona nepřežije třetí vlnu. Nedá ti děti, nedá ti rodinu. Přinese zase jen bolest.“

„Já vím,“ napil se a v očích měl slzy.

Vzala ho za ruku a odvedla ho k sobě. Milovali se dlouho, zatímco ve vedlejším pokoji spokojeně oddychoval Nikolaj.

Ráno ho vzbudila časně. Bylo mu o mnoho lépe.

„Jdi si lehnout tam, na gauč,“ poručila mu. „To co bylo dneska, byl jen sen. Zapomeň na to a najdi si ženu, která ti dá zdravou rodinu. Rozumíš?“

Rozuměl a pochopil.

„A my dva?“ zeptal se. „Ještě někdy?“

„Uvidíme,“ zamyslela se. „Ale já nejsem dobrá žena pro tebe. Pro tvůj život.“

Objal ji. Trochu majetnicky. Nedokázal si pomoci.

„Děkuju ti, Tamaro. Hrozně mi to pomohlo.“

„Kde jsi byl?“ ptala se Monika. „Hledala jsem tě u tebe doma.“

„Dělal jsem dlouho do noci, a tak jsem si ustlal na gauči,“ ukázal hlavou na rozestlaný gauč v koutě. „Nechtělo se mi táhnout se těch několik pater.“

Prohlídla gauč, stůl plný krámů a nedopitou láhev whisky.

„Dneska budeš spát u sebe?“ zeptala se.

„Nevím. Je toho hodně co udělat a já opravdu nemám myšlenky na to, co budu dělat večer.“

„Rozumím,“ posmutněla. „Kdybys mě potřeboval, vzpomeň si, že jsme spolu chodili do školy.“ Odešla.

„To bylo nechutný, jak se připomíná,“ zamračil se Karel. „Ještě že jsi chrápal tady.“

„To fakt bylo štěstí.“ Podíval se ke kuchyni, kde se Tamara opírala o futra dveří, zatímco Nikolaj jim nesl na tácu horký čaj.

Rok 2., den 193. (11. duben) – Přidělenci

„Jak to vypadá s těma přidělcema? S tou dvacítkou, co sem poslal major Kubát?“ zeptal se pana Otáhala.

„Zapojili se všichni a rychle. Sice nezvládnou tolik práce jako ostatní, brzy se unaví, ale pokud zesílí, myslím, že nebudou přítěží.“

„To jsem rád,“ ulevilo se mu.

„Prošli si většinou peklem, tak jsou vděční za cokoliv. Někdy i za vlídné slovo.“

„Proč nám poslali tolik ženskejch?“

„Mně to nevadí,“ usmál se mlsně pan Otáhal.

Dědek plesnivej, pomyslel si Martin znechuceně.

„Uživíme je?“ zeptal se nahlas.

„Jedí toho málo.“ Pan Otáhal trochu zvažněl. „Ale zásoby se začínají tenčít.“

„Vím ještě o jednom skladu, kde se před vlnou hromadily zásoby. Mám od něj klíče. To by mohlo náš problém vyřešit.“

„Šikovnej kluk,“ pochválil ho pan Otáhal.

Rok 2., den 195. (13. duben) – Vojenský sklad

Táhli se s vrzajícím vozíkem několik kilometrů ke skladu potravin, kde kdysi pracovali. Několikrát stiskl v kapse klíč od skladu, aby se ubezpečil, že ho tam opravdu má.

Závora zavřená, před ní dva vojáci v maskáčích.

„Přejete si?“

„My jsme tady pracovali.“

Pokrčil rameny.

„Je to vládní skladiště. Strategické rezervy.“

Za nimi se ozvalo zatroubení. Ustoupili. Voják zvedl závoru. Dovnitř vjelo několik nákladních aut.

Zacouvali na rampu.

„Staráme se o hodně lidí,“ vytáhl Karel papír o přidělení.

Voják se na něj ani nepodíval.

„S tím vám nepomůžu. Zajděte si na radnici, tam se tohle řeší.“

Otočili se.

„Hej, mládenci,“ ozval se za nimi hlas.

Znovu se otočili. Z budky vyšel seržant a podával jim nějaký papír.

Vzali ho do ruky a studovali.

Náborový leták. Tištěný na inkoustové tiskárně.

„Armáda teď, v těžkejšch dobách, potřebuje schopný lidi.“

„My nejsme moc na disciplínu.“

„Po pár týdnech výcviku ji budete milovat,“ zazubil se na ně.

„Necháme si to projít hlavou.“

Chápavě kývl a vrátil se do budky.

Udělalí několik kroků. Za sebou prázdný vozík.

„Jsme idioti,“ řekl Karel polohlasem. „Oni to tu připravovali. Proto ten sklad v bývalým vojenském prostoru.“

„Ale proč my? Mohli to sem navozit vojáci.“

„Toho by si někdo všimnul, že se sem svážeš zásoby. Proto to byl jen jako přepravní sklad. Přivezlo se sem víc, než se odváželo. Poslední dny se sem jenom vozilo. A mistr tvrdil, že obchodníci se zamkli doma a nic neobjednávají.“

„Tak litr, co jsem dal bezpečákovi, aby mi prozradil kód, je v prdeli,“ zvedl klíč s kódem a zahodil ho.

„Ty jsi idiot,“ rozeběhl se Karel pro klíč.

„Proč?“

„Nikdy nevíš, jestli tam ty vojáci budou věčně.“

„Odejdu, až bude sklad prázdněj.“

„I prázdněj betonovej sklad může mít někdy obrovskou cenu.“

Díval se na Karlovu ruku.

„Vrať mi ten klíč,“ požádal ho.

Rok 2., den 200. (18. duben) – Podnikání

Cestou po schodech ho odchytily dvě holky. U jedné si pamatoval, že se jmenuje Magda, na jméno té druhé si nevzpomněl.

„Martine!“ zavolaly na něj.

Zastavil se i se zásobami, které zrovna táhnul do skladu.

„Ááááno?“ otočil se na schodech.

„Chceme se na něco zeptat.“

„No?“

Držadla tašek se mu zařezávala do dlaně.

„Chceme si tady otevřít bar.“

„Bar?“ Nerozuměl.

„Ano. S obsluhou. Dělal by se tam koktejly a tak...“ Trochu nervózně ho sledovaly.

„Tak si vyberte byt a zaříd'te si to,“ pokrčil rameny.

„Nemáš nic proti tomu?“

„Já ne.“

Udělal dva kroky a zastavil se. „Kde budete brát zboží?“

„Jsme domluvený se sběračema.“

„Je vám ale jasné, že každej musí nejdřív odevzdat část toho, co nanosil do společné kasy?“

„Proč?“

„Protože je to tak dáno. A i vy budete muset část výtěžku odevzdávat. Stejně jako to dělá pan Otáhal, Roman i jiný, co nechoděj na sběr.“

„To teda nechápeme,“ postavily se do uražené pózy. „Proč se má platit i za tohle?“

„Protože tu žijete. Protože někdo za vás hlídá dveře a stojí na hlídce. Protože se můžete jít zadarmo najíst do jídelny.“

„Ty blafy...“

Mávnul rukou. „Žádný výjimky. Nejsme v demokracii. Tady bude platit každéj. Komu se to nelíbí, ať jde,“ otočil se a odcházel.

„Pamatuj si, že ty budeš platit dvojnásobnou taxu,“ prskla za ním Magda.

Po pár schodech se zastavil.

„Dvojnásobnou taxu?“ uvědomil si.

Večer se u jeho stolu zastavila Jana.

„Máme problém.“

„Bordel v paneláku?“

Zarazila se. „Ty už o tom víš?“

„Já vím jen, že se ptaly na bar. Ale došlo mi to.“

„A souhlasíš?“

„Nejsem proti. Ale nadšením nezářím.“

Sedla si na volnou židli a pozorně se mu dívala do obličeje.

„Nejsi proti?“ ujišťovala se.

Opřel se do své židle.

„Hele, díky majorovi Kubátovi, kterej sem narval hodně pochytanějších holek, je tu poměr relativně vyrovnaněj. Oba víme, jak to tady vypadá. Chlastu je tu dost a jsme mladý. Hodně lidí si prošlo peklem a chovají se, jako kdyby jim na zejtrku nezáleželo. Vůbec nevím, co tím ty dvě sledujou, ale nedávám jim velkou naději v podnikání. O co jde tobě?“ zeptal se.

„Vlastně o nic,“ zamyslela se.

„Pokud budou platit daně, tak at' si dělaj, co chtěj. Víc starostí mi dělaj ty dvě holky, co jsou těhotný.“

Lehce kývla hlavou.

„To máš pravdu,“ souhlasila, „to je asi nezodpovědnější.“

„Zjišťoval jsem si to. Obě mají třetí vlnu za sebou, ale nevíme, jak bude vypadat čtvrtá. Nevíme, jestli nepotratí, nevíme, co s dětma, pokud nepřežijou ony.“

Přisedl Karel.

„Víte tu novinku?“ zeptal se.

Otráveně se na něj podívali.

„Jo,“ odpověděli mu.

Rok 2., den 235. (23. květen) – Zastřelený

Když táhli vozík, zastavilo u nich vojenské auto. Střelec na ně nekompromisně namířil kulomet upevněný na korbě.

Zastavili se a zvedli ruce.

Vystoupil voják v neprůstřelné vestě.

„Co to vezete?“ Pušku měl namířenou na jejich břicha.

„Jídlo, náradí, hygienické pomůcky,“ ukázali hlavou na vozík, který nic neskrýval. „Mluvili jsme s úřady, prej se to toleruje, pokud jsou to byty bez majitele.“

Hlaveň pušky se trochu zvedla.

„Zbraně?“

„Pistole. Máme povolení.“ Opatrně spustil ruku k náprsní kapse a podal doklady.

Voják poodstoupil a studoval potrhaný papír. Pak si kontroloval jeho tvář s fotografií v občance.

Sledoval otevřené dveře auta. V otevřené schránce ležela xerokopie knihy, kterou měl voják v ruce chvíli předtím, než zastavili.

Pomaloučku luštil název.

„To napsal můj táta,“ vzdychl.

„Co?“ zvedl voják hlavu od Karlovy občanky.

„Tu knihu, tu příručku napsal můj táta,“ ukázal bradou na schránku.

Voják se otočil a přečetl si jméno autora. Pak si zkontroloval příjmení v občance.

„Váš otec...“ nedokončil.

„Byl zámečnick a umřel při druhý vlně,“ skočil mu do řeči.

„Kontrola občanských průkazů,“ vystoupili dva policisti z průchodu.

Sledoval jejich unavené tváře a pomačkané uniformy. Mají toho asi opravdu hodně.

„Kontrolovali nás vojáci, asi před deseti minutami,“ sáhl Karel do kapsy.

Prohlížel si policistovu uniformu a sjel na jeho služební odznak.

Táhly se přes něj škrábance, jako kdyby ho čistil drátěným kartáčem. Dělal velké písmeno V. Koukl znovu na uniformu. Na límci byla zaschlá, sepraná krev.

Ani nevěděl, jak se to stalo. Snad zafungoval instinkt, protože později si to nedokázal vysvětlit.

Místo aby vytáhl dokumenty, vytáhl pistoli, natáhl spoušť, odjistil a střelil policistu do prsou. Vše se odehrálo snad ve vteřině.

Policista poklesl v kolenou, v očích údiv, ruku stále nataženou po Karlových papírech. Pak padl na zem.

Druhý policista se dal na útěk.

„Co jsi to udělal?“ zašeptal Karel, v ruce dokumenty, které se třásly.

Popíjel horký čaj s rumem. Celý se třásl. Přes ramena nějakou deku.

„Všechno v pořádku?“ zeptal se major Kubát.

„Je to lepší.“

„To jsou nervy. Dal bych vám prášky na uklidnění, ale už žádný nemám.“

Sedl si před něj.

„Udělal jste dobrou věc. Patřil k bandě, co tu přepadávala okolní lidi a neštítla se zabíjet. Máme zprávu, že unesli několik žen a mladých holek. Mají několik míst, kde jsou ukrytí a pořád se nám je nepodařilo vypátrat.“

„Vy jste někdy někoho zabil?“

Zavrtěl hlavou. „Pistoli mám na okrasu. Mám těžkou vadu zraku,“ zamžikal pod silnými brýlemi. „Bude se to zhoršovat, do několika let oslepnu, jestli nepodstoupím operaci.“ Smutně se pousmál.

„Myslíte, že neseženete doktora?“

„Skoro všichni doktoři nad třicet let jsou po smrti.“

Zamyslel se a sklonil hlavu.

„To jsem si neuvědomil.“

Rok 2., den 245. (2. červen) – Vyslanci

Vraceli se s Karlem z výjezdu, jak se tomu začalo říkat. Prošli několik bytů a výsledek za moc nestál.

Přestávalo se to vyplácet.

Dojeli před panelák, vytlačili vozík po výjezdu pro kočárky a zakleпали na hlídku smluvené znamení.

Když byli vpuštěni dovnitř, zaparkovali svůj vozík v kočárkárně.

„Co to je?“ ukázal Karel na neznámý vozík.

„Přijeli s ním ti od školy,“ ukázal kluk od hlídky na vozík.

„Ti od školy“ se začalo říkat komunitě, která obsadila bývalou školu. Občas se s jejich členy potkávali na výpravách za věcmi a vždy se dokázali domluvit a dohodnout se. Někdy si dokonce i vyměnili nějaké zboží.

„Co chtějí?“ zeptali se.

„Prej navázat diplomatický spojení.“ Kluk u dveří byl hlídkováním dost otrávený.

„Kde jsou?“

„Nahoře. V jídelně. Je tam s nima pan Otáhal a ještě někdo.“

Seděli v jídelně s vyslanci ze školy. Kluk a holka v jeho věku a pak starší pán, něco přes třicet. Martin měl dojem, že to je dokonce bývalý tamější učitel tělocviku, ale na tu školu nechodil, tak se nechtěl ptát.

Pan Otáhal odešel ke své zahradě, takže zůstali sami. Později přišla i

Jana, která nesměla nikde chybět.

Tamara v kuchyni připravovala pohoštění. Jídlo jim nosila Monika.

Tamara si ji vybrala za pomocnici.

Zvědavě se po Monice otočil, když odcházela s prázdným táčem.

Po prvním setkání se mu Monika vyhýbala. Později si jí všiml u jídla, ale k jeho stolu nechodila, jeho obsluhoval Nikolaj.

Monika už nebyla tak hubená. Tamara ji asi vydatně krmila.

Sledoval, jak vešla do dveří kuchyně. Tamara stála opřená o futra dveří a sledovala jeho.

Jejich oči se střetly.

Nevydržel ten pohled a otočil se zpátky k vyslancům.

„Co jste se ptal?“ zeptal se.

Učitel lehce zavrtěl hlavou.

„Vrtá mi hlavou, že vy tři jste ve vedení. Jste jediná komunita, kde nevelí starší člověk.“

„Tak nějak to vyšlo,“ pokrčili rameny.

„A ten starší pán, co toho moc nenamluvil?“ ukázal učitel na dveře.

„Dědek Otáhal?“ zasmáli se. „Ten se rejpe ve své zahrádce a je rád, když nemusí nic řešit.“

„A nikdo jinej tu není?“

„Pan Kovařík. To je to samý jako pan Otáhal A další, kdo má nad třicet

let, je jedině Tamara. Ale ta je z Ukrajiny, takže by do vedení nezapadla.“

„To máte pravdu,“ podíval se učitel na Tamaru, opřenou o futra dveří. „Ale podle toho, jak všechno sleduje, asi by se neztratila.“

Martin se na ni otočil, ale ta zmizela.

„Jak si dělíte práci?“ zeptal se učitel, když se Martin otočil zpátky.

„Měli jsme tu trošku konflikty s nemakačenkama. Tak se musela práce i majetek rozdělit a hlídat,“ přiznal Martin. „Zkoušeli jsme zavést nějakou vlastní měnu, ale to selhalo. Tak tu funguje směňnej obchod. Hlavně se tu platí cigaretama. A vy?“

„U nás máme bodovej systém. Každá práce je obodovaná a její kvalita taky. A za body si koupíš, co potřebuješ.“

„A sběrači?“ zeptal se Karel. „Jak to děláte?“

„Za každou věc dostane přibližně polovinu bodů, než za kolik se to prodává.“

„To kdybych byl sběrač, tak si to nasyslím a prodávám to zvlášť.“

„To nejde, protože body můžou připsat jen vedoucí směň a odepsat jen v kantýně a ve skladu. Samozřejmě tu funguje i směňnej obchod. V mezích normy.“

„U nás sběrači musí půlku odevzdat. Tak je to vlastně stejný.“

„Relativně podobně to funguje i jinde. Jen parta na nádraží má vlastní měnu.“

„To si tisknou?“

„Ne. Zlato a stříbro, co posbírali, stavili do mincí, který razej.“

To bylo zajímavé.

„Máte zbraně?“ zeptal se jich učitel.

Podívali se na sebe.

„Něco máme.“

„Nejspíš jste dostali na svoji obranu tři pistole.“

„To ano,“ potvrdili.

„My taky. Ještě se nám podařilo něco sehnat. Potřebovali bysme náboje do malorážky.“

„To nemáme. My používáme spíš kuše.“

„Všimli jsme si jí u hlídky u dveří. Vypadá zajímavě, ta kuše. Můžeme si ji prohlídnout?“

Sehnali jednu kuši od hlídky z patra.

„Je opravdu dobrá. To je z automobilovejch per?“

„Ano. Máme kluka, kterej to umí udělat.“

„Zkoušeli jsme to taky, ale prasklo nám to.“

„Nesmí bejt moc krátká. To praskne. A když je moc dlouhá, tak nemá takovej tah.“

Učitel si znovu prohlížel samostříl. Přiložil ruku k luku a měřil délku.

Jana, která si akorát přisedla, si toho všimla a lehce ho kopl pod stolem.

„Zajímavej mechanismus.“ Učitel vypadal, že chce kuši rozebrat.
„Nemáte nějaký na prodej?“ zeptal se.

„Možná pozdějc. Zatím jich máme málo.“

„Pokud by to šlo, rádi bysme odebrali i větší množství. Rozhodně byste na tom nebyli škodní. Můžeme vidět autora tohohle zázraku?“

Tentokrát to byl Karel, kdo šťouchnul do Martina.

„Je v terénu.“

„V terénu?“

„U nás musí každej odsloužit několik dní sbíráním,“ zalhal.

„A vy necháte tak důležitýho člověka toulat se po venku? Co když vám ho někdo unese? Nebo zabije?“

„Unese? Proč by to dělal?“

Učitel zakroutil hlavou a i další vyslanci zírali poněkud nevěřicně.

„Vás snad ještě nepřepadli?“

„Ne.“

„Copak vy nevíte, jak to vypadá v centru?“

„Moc ne.“

„To je proto, že jste skoro na kraji města.“

„A co se děje?“

„No. Docházejí zásoby a dávky to nedokážou pokrejt. Kdo si neudělal dost zásob, začíná trpět hladu. A pokud máte někoho, kdo vám může zajistit přísun potravy, máte bonus.“

„Tomu nerozumíme.“

„Ten váš kluk, co dělá ty zbraně, může dělat zbraně na prodej, pro někoho jinýho. A to může bejt přisun jídla, až se byty vyčerpají.“

„To mi připadá trochu přitažený za vlasy.“

„Našeho doktora se už pokusili unýst dvakrát,“ přiznala holka – vyslankyně.

„A zubaře jednou,“ doplnil učitel.

„Ten zubař, co si účtuje za injekci pytel rejže?“ nevydržel Karel.

„Ano. Tak ten patří nám,“ usmál se samolibě učitel. „Denně přinesou naší komunitě mnohem víc než všichni sběrači.“

Karel zalapal po dechu. „Opravdu?“ zeptal se.

„Samozřejmě. Proto se divím, že necháváte toho kluka chodit po venku.“

„A oni zkusili unést vaše doktory? Kdo?“

„Jiná komunita. Dokonce si myslíme, že nebyli z tohoto města. Jednou zaútočili na nemocnici, to ale armáda odrazila, a jednou na auto, kde je převáželi. To tam ale nebyl zubař.“

„Na auto? Vždyť se nesmí jezdit autama.“

„Oni můžou. Máme na odvoz povolení a musíme zajistit jejich bezpečí. Proto je vozí naši kluci.“

Karel i Martin zírali s otevřenými pusami.

„Doktoři s ochrankou,“ vzdychl nakonec.

„Můžete nám říct, kde jsou jiný komunity?“ zeptala se Jana.

„Určitě. Ale neznáme všechny. Navíc, některý nespolupracujou

s úřadama. Tak vám můžu načrtnout jen těch pár, o kterých víme. Máte papír?“

Donesli papír a tužku.

Nakreslil zhruba obrys města.

„Moment,“ přiběhla Jana s mapou města.

Profesor si ji položil na stůl a chvíli se orientoval.

„Takže. My jsme tady,“ ukázal na školu a zakroužkoval ji. „Tohle je taková malá komunita asi o dvaceti lidech,“ zakroužkoval barák o pár bloků pod nimi. „Dá se s nima vyjít, ale jsou takový nepřístupný.“

„Tohle je velká komunita,“ udělal velký kruh kus od centra. „Operují v těchto místech a říkají si Černí vlci.“

„Černí vlci?“ zeptali se všichni tři najednou.

„Jo. Nikdy jste o nich neslyšeli?“

Zavrtěli hlavou.

„Je jich něco přes tři sta a obsadili tuhle část města.“

„Proč si říkají Černí vlci?“

Profesor pokrčil rameny. „Nevím.“

Pak jel tužkou na jih od Černých vlků.

„Tady jsou Hell Angels. Motorkáři. Asi stopadesátičlennej gang. Polovina z nich má silný motorky, a když seženou benzín, dělají bordel.“

„Myslel jsem, že policie zabavuje motorová vozidla.“

„Tak zkus zastavit takovouhle tlupu.“

„A armáda?“

„Podle všeho má armáda jiný starosti než honit maníky na motorkách.“

„Kde berou ten benzín?“

„Benzín kupujou od Nádražáků.“

„Koho?“

Profesor ukázal tužkou na vlakové nádraží.

„Tady od těch. Je to největší skupina. Mají snad pět set členů. Obsadili nádraží. Nějakým řízením osudu na nádraží kromě jinejch věcí zůstal cisternovej vlak plnej nafty a benzínu. Když se na to přišlo, armáda ho chtěla zabavit, ale Nádražáci ho odmítli vydat. Armáda nezaútočí na gang pěti set relativně ozbrojených lidí, zvláště když jejich vůdce vyhrožuje zapálením vlaku a zabitím několika desítek rukojmí.“

Zatřepali nevěřicně hlavami.

„Rukojmí?“

„Místních členů. Vyhrožuje hromadnou sebevraždou.“

„Takže oni mají celý vlak?“

„Jo,“ kývl profesor hlavou. „Vládne tam tvrdá hierarchie. Otrokářskej řád.“

Nevěřicně zamrkali očima.

„Ještě je komunita na okraji města v těchhle místech,“ ukázal na opačný konec města. „O těch moc nevíme. Centrum s nemocnicí má v rukou armáda. Snaží se tam pomáhat, ale množí se dezerce. Jestli můžu doporučit,

nedávejte svoje nemocný do nemocnice. Nejsou léky, není jídlo.“

Ještě chvíli debatovali a pak se rozloučili. Slíbili si, že si budou vzájemně pomáhat.

Když vyslanci ze školy odešli, vydali se za Romanem.

Stáli v dílně a sledovali Romana při práci. Doteď si nevšimli, jak mu to jde od ruky. Různé vychytávky v dílně ukazovaly, že si Roman dokáže poradit s nedostatkem elektřiny a jiných zdrojů.

„Co se děje?“ odložil Roman pilník.

„Odted' nesmíš ven. Ani na krok,“ poručil.

„A to jako proč?“

„Protože jsi deviza. Dostaneš k ruce dva další. Všechno je budeš učit. Když budeš cokoliv potřebovat, řekneš si nám a my ti to seženeme. Ale ven už nesmíš.“

„To se na to můžu vysrat,“ otřel si Roman ruce do kusu hadru. „Vůbec vám nerozumím a vůbec vás nehodlám poslouchat,“ pokračoval.

„Já ti to, bráško, zkusím vysvětlit,“ přitáhla si Jana od ponku malou, železnou stoličku a posadila se na ni.

Rok 2., den 249. (6. červen) – Oltář

V jednom prázdném bytě u nich v paneláku se objevil stolek a na něm kříž. Bez Krista, jen obyčejný kříž.

Pak se na stolku objevovaly svíčky. Většinou takové, co se dávají na hrob.

Nakonec někdo zatemnil okno do místnosti s křížem, stůl dali ke zdi a kříž pověsili na zeď. Po stranách petrolejové lampy a na stole svíčky.

Pak přibyla klekátka.

Nikdo pořádně nevěděl, kdo to dělá, vznikalo to tak nějak spontánně.

Martina to překvapilo. Skoro všichni v komunitě byli velice mladí a nevšiml si, že by byl někdo z komunity nábožensky založený.

Jednou večer, když nemohl spát, se tam také zašel podívat. Když vstoupil, klečelo v místnosti několik postav. Nevěděl, co dělat. Nechtělo se mu odejít, ale nechtěl tam stát.

Klekl si do volného klekátka. Opřel si lokty o horní desku a pěsti si přiložil k čelu. Bylo ticho. Vzpomínal na chvíle před chřipkou. Na bezstarostný život, na rodiče.

Ze strany slyšel ženský šepot: „Ochraňuj pane, ty jenž řídíš celý svět, prosím, moje rodiče a moji starší sestru i s jejím nenarozeným dítětem, které jsi povolal k sobě. Dej mi možnost pochopit, proč se tomu tak stalo. A dej mi sílu přežít další dny a překonat svoji třetí vlnu. Amen.“

„Amen,“ zašeptal automaticky, aniž si to uvědomil.

Žena vstala a ještě pohladila nápis na zdi.

Po chvíli se místnost vyprázdnila.

Vstal také. Podíval se na nápis na stěně, který ta dívka hladila.

Bylo tam několik jmen. Datum narození a datum úmrtí.

Kousek poodstoupil.

Všude na stěnách byla jména.

A nahoře byl velký nápis:

VŠEM TĚM, KTERÉ JSME STIHLI POHŘBÍT.

A VŠEM TĚM, KTERÉ UŽ JSME POHŘBÍT NEDOKÁZALI.

Našel si prázdné místo na stěně a vepsal tam svoje rodiče.